

КАМІЛЛА
ЛЕКБЕРГ

КРИЖАНА
ПРИНЦЕСА

**Камілла Лекберг
Крижана принцеса**

**КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

Жодну з частин даного видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

© Camilla Läckberg, 2004

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

* * *

Присвячую Вілле

1

Будинок запусканий і порожній. Холод пробрався до кожного кутка. У ванні утворилася тонка льодяна кірка. Вона почала набувати блакитного кольору.

Йому здавалося, що вона була схожа на принцесу. Крижану принцесу.

Підлога, на якій він сидів, була крижаною, але холод його не бентежив. Він простягнув руку й доторкнувся до неї.

Кров на її зап'ястку, здавалося, уже давно заглохла.

Кохання до неї ніколи не було сильнішим. Він ніжно торкався її руки так, неначе пестив душу, яка тепер залишила тіло.

Він не озирнувся, коли пішов. Це не прощання, а очікування нової зустрічі.

Ейлерт Берґ не був щасливою людиною. Його мучила сильна задишка, дихання було важким і хрипким, але він не вважав здоров'я найбільшою проблемою свого життя.

Свеа була такою гарною у свої юнацькі роки, що він ледве дочекався, поки опиниться з нею в спільному подружньому ліжку. Вона здавалася м'якою, дружньою й трохи сором'язливою. Та її справжня натура проявилася майже одразу під час юнацьких утіх. Вона рішуче тримала його під підбором майже п'ятдесят років. Проте Ейлерт жив таємницею. Він уперше спізнав шанс на мізерну свободу на схилі віку й не мав наміру його втрачати.

Усе своє життя він заробляв на хліб рибальством, і цього прибутку вистачало лише на те, щоб забезпечити Свеа та дітей. Після того, як

він вийшов на пенсію, вони перебивалися з копійки на копійку. Без грошей у кишені не було можливості розпочати життя заново в якійсь іншій місцині, на самоті. Ця можливість з'явилася, як Божий дар, і – ба більше – це було надзвичайно легко. Якщо хтось хотів заплатити шалені гроші за певні години роботи на тиждень, то це вже їхня проблема. Він навіть не збирався скаржитися. Купюри в дерев'яній скарбничці за компостною купою приємно примножилися лише за рік, і зовсім скоро він матиме достатню суму, щоб поїхати в теплішу місцину.

Він зупинився, аби перепочити перед останнім крутим підйомом, і масажував свої руки, що тремтіли від болю. Іспанія або, можливо, Греція зможуть розтопити холод, що пробирав його ізсередини. Ейлерт вважав, що має як мінімум десять років перед тим, як склепить очі навіки, і від цього часу він хотів дістати максимум. Як кепсько від самої лише думки, що він проведе їх удома з цією старою!

Така щоденна ранкова прогулянка була єдиною порою, коли він мав спокій, і до того ж сприяла такій необхідній руханці. Він завжди йшов одним і тим самим шляхом, і ті, кому були знайомі його звички, часто виглядали його, щоб перемовитися словом. Особливе задоволення він діставав, спілкуючись із дівчиною-красунею з будинку на пагорбі біля школи Гокебакен. Вона бувала тут лише на вихідних, завжди йшла сама, але охоче зупинялася, аби поговорити про погоду. Пані на ім'я Александра також була зацікавлена Ф'елльбаккою давніх часів, і це була тема, яку Ейлерт охоче обговорював із нею. Він милувався її вродою. Це було щось, що він розумів, навіть попри свій вік. Звичайно, про неї пліткували, але тільки почни слухати плітки – у тебе не залишиться часу ні на що інше.

Десь рік тому вона запитала його, чи не міг би він доглянути за будинком, якщо все одно завжди проходить повз нього зранку в п'ятницю. Будинок був старим, і теплопостачання, як і водопровід, було ненадійним, тож вона не мала жодного бажання залишатися в

холодному домі на вихідні. Ейлерт отримав би ключ для того, щоб тільки зазирати всередину й упевнюватися, чи все гаразд. У районі трапилося досить багато зломів, тож він мав би пильнувати, чи немає пошкоджень на вікнах і дверях.

Таке завдання не було надто обтяжливим, і раз на місяць конверт із його іменем лежав у її поштової скриньці із сумою, що здавалася йому величенькою. До того ж він вважав це приємним – відчувати, що робить хоч щось корисне. Досить важко тинятися без діла, коли звик усе життя працювати.

Ворота були перекошеними й не піддалися, коли він штовхнув їх ізсередини садової стежки. Вона була неприбраною, і Ейлерт задумався, чи не попросити йому когось із хлопців допомогти хазяйці, бо не бабська це робота.

Він порпався з ключем і боявся впустити його в глибокий сніг. Якби йому довелося стати на коліна, то вже ніколи не зміг би підвестися знову. Вхідні сходи взялися кригою й були слизькими, тож він тримався за перила. Щойно Ейлерт мав вставити ключ у замок, як побачив, що двері дещо прочинені. Він занепокоєно відчинив їх і зайшов до коридору.

– Агов! Чи є хто вдома?

Може, сьогодні вона повернулася трохи раніше? Тиша. Ніхто не відповів. Він побачив, як пара від його дихання покотилася з рота, і раптом усвідомив, що холод пробрався й до будинку. Ейлерт став нерішучим. Щось пішло не зовсім так, і йому вже не здавалося, що справа в поламаному котлі.

Він обійшов кімнати. Здається, нічого не чіпали. Будинок був так само охайним, як завжди. Відеомагнітофон і телевізор стояли на своїх місцях. Після того, як Ейлерт оглянув увесь перший поверх, піднявся сходами на другий. Вони були стрімкими, тож йому довелося міцно триматися. Коли Ейлерт піднявся нагору, то зазирнув спочатку до спальні. Там було по-жіночому, але охайно, як і в усьому будинку. Ліжко було застелене, біля його краю стояла валіза. Ніби нічого не розпаковували. Він почувався обдуреним. Може, вона

заходила трохи раніше, помітила, що котел зламаний, і пішла на пошуки когось, хто міг би його полагодити... Зрештою, він і сам не вірив у таке пояснення. Щось було не так. Ейлерт почувався, немов перед наближенням шторму. Він і далі сторожко оглядав будинок. Наступною кімнатою було велике горище з похилим дахом і балками з дерева. Два дивани стояли один навпроти одного пообіч відчиненої топки. Кілька газет недбало лежали на журнальному столику, але загалом усе було на своїх місцях. Він знову зійшов на перший поверх. І навіть тут усе здавалося таким, як і мало бути. Ані кухня, ані вітальня не відрізнялися від свого звичайного стану. Єдина кімната, яку він іще не оглянув, – ванна. Щось змусило його засумніватися перед тим, як відчинити двері. Будинок був мовчазним і глухим. Ейлерт постояв і за хвилину вагання, усвідомивши, що поводить ся трохи по-дурному, рішуче відчинив двері.

За хвилю він відскочив до вхідних дверей настільки швидко, наскільки дозволяв його вік. В останню мить згадав, що сходи слизькі, і вхопився за перила, щоб не вдаритися головою прямо об них. Він ішов засніженою садовою стежкою й вилаявся, коли ворота знову не піддалися. Опинившись на тротуарі, розгублено зупинився. Унизу на дорозі він побачив силует, що швидко наближався, і одразу впізнав у ньому дочку Туре – Еріку. Він погукав, щоб та зупинилася.

Вона втомлена. Смертельно втомлена. Еріка Фалк вимкнула комп'ютер і зайшла на кухню, аби налити в чашку трохи кави. Вона почувалася вичавленою в прямому розумінні цього слова. Видавництво очікувало перший рукопис книжки в серпні, та вона тільки взялася за роботу. Оповідь про Сельму Лагерлеф – її п'ята біографія про шведських жінок-письменниць – мала стати найкращою, але Еріка була цілком виснажена, і їй бракувало натхнення. Уже понад 30 днів минуло з дня загибелі її батьків, але горе було так само сильним, як і тоді, коли вона отримала цю звістку.

Прибрати вдома в батьків удалося не так швидко, як вона очікувала. Усе пробуджувало спогади. Кожна скринька, яку вона збирала чимало годин, і кожна фотографія з життя, яке, здавалося, було зовсім близько, але водночас дуже-дуже далеко. Пакування зайняло рівно стільки часу, скільки могло зайняти. Квартиру в Стокгольмі було винайнято надовго наперед, і Еріка могла сидіти тут, у будинку батьків у Ф'елльбацці, і писати. Будинок стояв на околиці Селвіка, де було спокійно та мирно.

Еріка вмостилася на веранді й дивилася на шхери^[1]. Краєвид ніколи не переставав захоплювати її. Кожна пора року була новою разючою сценою, та цей день був сповнений сліпучого сонця, що кидало каскади відблисків на кригу, яка товстою кіркою покрила воду. Її батько дуже любив такі дні.

Горло перехопило, повітря в кімнаті, здавалося, стало задушливим, і дихати було важко. Вона вирішила прогулятися. Термометр показував мінус п'ятнадцять градусів, і Еріка тепло вдягнулася. Щойно вийшла за поріг, усе одно змерзла, але ця прогулянка її одразу ж зігріла.

На вулиці було тихо. Навкруги нікого. Усе, що вона чула, – це своє дихання. Контраст із літніми місяцями був величезний. Тоді громада кипіла життям. Еріка воліла триматися подалі від Ф'елльбакки в літні місяці. Навіть знаючи, що містечко виживало завдяки туризму, вона все одно не могла позбутися відчуття, ніби щоліта туристи, немов величезна сарана, вторгалися не на свою територію. Немов багатоголовий монстр, який повільно з року в рік поглинав старе рибальське селище, скуповуючи близькі до води будиночки та дев'ять місяців на рік створюючи суспільство-примару.

Риба прогодовувала Ф'елльбакку вже сотні років. Убога природа та постійна боротьба за виживання, коли все залежало від того, чи буде оселедець водитися, чи ні, виплекала суворе й витривале населення. «Відколи Ф'елльбакка стала мальовничою й почала приваблювати туристів із товстими гаманцями, риба втратила значення як джерело прибутку», – подумала Еріка, спостерігаючи, як із кожним роком

містечко старішає. Молодь переїжджала в інші міста, а старі мріяли про давно минулі часи. Еріка була однією з багатьох, хто вирішив переїхати.

Жінка набрала ще більшої швидкості й повернула ліворуч до пагорба, на якому височіла школа Гокебакен. Коли вона наблизилася до його вершини, то почула, як Ейлерт Берг щось кричав, але не могла розібрати слів. Він махав руками й рухався до неї.

– Вона мертва.

Ейлерт важко дихав, і з короткими видихами свист виривався з його грудей.

– Заспокойся, Ейлерте. Що трапилося?

– Вона лежить мертва он там.

Він указав на великий світло-блакитний дерев'яний будинок далеко за вершиною пагорба й zarazом розгублено подивився на неї.

Минула мить, перш ніж Еріка втямила, що він сказав. Слова застрягли в її горлі, і вона побігла відчиняти ворота, що затято опиралися, і швидко наблизилася до вхідних дверей. Ейлерт залишив їх відчиненими, і Еріка обережно переступила поріг, не знаючи, що там на неї чекає. Чомусь не наважувалася запитати.

Ейлерт обережно ступав за нею й мовчки вказував на ванну на першому поверсі. Еріка не поспішала: вона озирнулася та запитливо подивилася на Ейлера. Він був блідий і тихим голосом проказав:

– Там, усередині.

Дуже багато часу минуло відтоді, як Еріка востаннє була в тому будинку, але колись вона добре його знала й пам'ятала, де розташована ванна. Жінка змерзла, навіть попри свій теплий одяг. Двері у ванну кімнату повільно відчинилися – і вона увійшла.

З коротких свідчень Ейлера Еріка не знала достеменно, чого їй чекати, і нічого не остерегло її про кров. Кімната була з білої керамічної плитки, тому червона рідина у ванні та навколо неї разила ще жахливіше. Еріка подумала про те, що контраст був

привабливим, але за мить до неї прийшло усвідомлення того, що у ванні лежала людина.

Попри неприродні білі та блакитні тони, яких набуло тіло, Еріка одразу ж упізнала її. Це була Александра Війкнер, дівоче прізвище – Карлґрен, дочка подружжя, у якого Еріка винаймає будинок. У дитячі роки вони були найкращими подругами, але, здавалося, що відтоді минуло все життя. Зараз жінка у ванні була їй ніби чужою.

Очі в трупа були милосердно заплющені, але губи мали яскраво-блакитний відтінок. Тонка кірка льоду заховала нижню частину тіла. Права рука слабко звисала, пальці були занурені в калюжу крові на підлозі. Лезо бритви лежало на краю ванни. Друга рука просто виднілася по лікоть, а решта була захищена під край льоду. Довге світле волосся Александри лежало над ванною, наче віяло, але мало тендітний замерзлий вигляд.

Еріка стояла віддалік і дивилася на неї. Їй було зимно від холоднечі та самотності, яку відображала ця моторозна сцена. Вона повільно задкувала з кімнати.

Далі все відбувалося наче в тумані. Еріка зателефонувала зі свого мобільного черговому лікареві й разом з Ейлертом чекала на нього та швидко допомогла. Вона пережила шок, як і після звістки про смерть своїх батьків, тому, щойно повернулася додому, випила добру чарку коньяку. Імовірно, не те, що призначив би лікар, але після цього її руки перестали тремтіти.

Згадка про Александру знову змусила її повернутися подумки у своє дитинство. Відтоді, як вони були найкращими подругами, минуло двадцять п'ять років, та, попри те, що багато людей з'являлося в її житті й ішло з нього, Алекс однаково посідала особливо важливе місце в її серці. Дорослими вони завжди були чужими одна одній. Але Еріці було важко змиритися з думкою, що Алекс наклала на себе руки, що було неминучим тлумаченням того, що Еріка побачила. Та Александра була однією з найбільш живих та

надійних людей, яких вона знала. Вродлива й самовпевнена, з харизмою, що змушувала людей симпатизувати їй. Життя, як Еріка завжди й думала, було щедрим до Алекс. Вона керувала мистецькою галереєю в Гетеборзі, була дружиною гарного й успішного чоловіка й жила в схожому на садибу будинку в Серє. Але, очевидно, щось пішло не так.

Вона відчувала, що їй потрібно розвіяти думки, і набрала номер своєї сестри.

– Ти спиш?

– Жартуєш? Адріан не давав мені спати з третьої, і коли він нарешті заснув о шостій, то прокинулася Емма й захотіла погратися.

– А Лукас не міг хоч раз устати?

Крижана тиша запанувала на іншому кінці дроту, і Еріка прикусила язика.

– У нього сьогодні важлива зустріч, тому має відпочити як слід. І до того ж у нього зараз дуже напружена ситуація на роботі: компанія постала перед критичним стратегічним етапом.

Голос Анни підвищився, і Еріка почула в ньому нотки істерики. У Лукаса завжди було заготовлене гарне виправдання – і Анна, імовірно, дослівно передала його слова. Якби це не була важлива зустріч, тоді він був би втомленим від усіх важких рішень, які йому довелося прийняти, або ж знервованим, оскільки стрес бути таким, за словами Лукаса, успішним бізнесменом був величезним. Тож уся відповідальність за дітей лежала на Анні. Зі жвавими дітьми – трирічною донькою й чотиримісячним сином – Анна здавалася на десять років старшою, як на свої тридцять, коли вони востаннє бачилися на похороні батьків.

– Мій солодкий, не чіпай це.

– А якщо серйозно, не думаєш, що вже час починати розмовляти з Еммою шведською?

– Лукас вважає, що ми повинні розмовляти вдома англійською. Він каже, що ми переїдемо назад до Лондона перед тим, як вона піде в школу.

Еріка вже втомилася чути фразу «Лукас думає, Лукас каже, Лукас вважає тощо». У її очах він був наочним прикладом першокласного покидька.

Анна зустріла його, коли працювала гувернанткою в Лондоні, і одразу ж була зачарована бурхливою появою старшого на десять років і успішного брокера Лукаса Максвелла. Вона відмовилася від усіх своїх планів вступити до університету й натомість присвятила життя тому, щоб стати бездоганною та зразковою дружиною. Проблема полягала лише в тому, що Лукас був людиною, яку нічого не задовольняло, і Анна, яка із самого дитинства робила тільки те, що їй хотілося, з роками повністю втратила свою індивідуальність. Доки не з'явилися діти, Еріка все ще мала надію, що сестра візьметься за розум, залишить Лукаса й почне жити своїм життям, але коли народилася Емма, а потім – Адріан, вона усвідомила, що шурин усе-таки залишиться в її житті.

– Пропоную більше ніколи не повертатися до теми Лукаса і його принципів виховання дітей. Як там тітчині улюбленці?

– Та, нічого нового... Емма вчора поводитися буйно й встигла порізати дитячий одяг на клаптики перед тим, як я прийшла до неї. Адріан або нудить, або шалено кричить уже три дні.

– Звучить так, наче тобі потрібно змінити оточення. Не можеш залишити дітей і приїхати сюди на тиждень? Та й мені потрібна твоя допомога – розібратися з деякими речами. Маємо впорядкувати всі папери й таке інше.

– Ой, ми думали поговорити з тобою про це.

Як завжди, коли вона мала розібратися з чимось неприємним, голос Анни починав помітно тремтіти. Еріка моментально відчула щось недобре. Ось це «ми» звучало зловісно. Щойно Лукас хоч пальцем долучався до якоїсь гри, зазвичай траплялося щось, що сприяло йому й не сприяло іншим, хто був до цього причетним.

Еріка чекала, що Анна продовжить.

– Ми з Лукасом, щойно він заснує шведський філіал, думаємо переїхати до Лондона й зовсім не плануємо займатися утриманням

будинку тут. Тобі теж не в радість опікуватися великим будинком, маю на увазі, без родини і...

Тиша.

– Що ти скажеш?

Еріка закрутила пасмо свого кучерявого волосся навколо вказівного пальця – звичка, яку вона надбала ще в дитинстві, коли почувалася знервованою.

– Ну, Лукас вважає, що нам треба продати будинок. Ми не маємо змоги утримувати його далі. До того ж ми хотіли б придбати будинок у Кенсінгтоні, коли знову переїдемо, та навіть попри те, що Лукас заробляє достатньо, гроші від продажу матимуть значення. Маю на увазі, будинок на західному узбережжі з його розташуванням принесе кілька мільйонів. Німці, наче скажені, кидаються на морський краєвид та повітря.

Анна й далі аргументувала, але Еріка відчула, що з неї вже досить, і повільно поклати слухавку прямо посеред речення. І так завжди: вона діставала удосталь, намагаючись розвіяти свої думки.

Вона завжди була для Анни радше мамою, аніж старшою сестрою. Ще з дитинства захищала її, пильнувала за нею. Анна була справжнім дитям природи – віхолою, яка керувалася своїми імпульсами, не думаючи про наслідки. Еріка вже багато разів рятувала її з різних ситуацій, у яких вона опинялася. Лукас вибив із сестри всю спонтанність та радість життя. І передусім цього Еріка йому ніколи не пробачить.

Наступного ранку здавалося, що вчора то був лише сон. Еріка спала глибоко, і їй не снилися сни, але все одно почувалася, наче й очей не склепила цієї ночі. Жінка була настільки втомленою, що все її тіло боліло. Живіт дивно бурчав, і, похапцем зазирнувши в холодильник, вона усвідомила, що потрібно відвідати крамницю Єви, перш ніж можна буде щось з'їсти.

У містечку було порожньо, і на майдані Інґрід Берґман не відчувалося й натяку на присутність приїжджих, як улітку. Краєвид був чудовий, без туману та серпанку, тож Еріка могла розгледіти його аж до найдалшого мису острова Валь, що виднівся на горизонті й разом з островом Крокгольмен відкривав невеличку протоку на зовнішні шхери.

Не встигла вона піднятися на пагорб Галер, як її спіткала зустріч. Вона б із радістю її уникнула, тому інстинктивно почала видивлятися можливий шлях для втечі.

– Доброго ранку!

Голос Ельни Перссон звучав надто жваво.

– Це наша скромна авторка прогулюється тут під промінчиками вранішнього сонця?

Еріка застогнала подумки.

– Так, я вирішила прогулятися до Єви: треба трохи продуктів прикупити.

– Бідолашненька, ти, напевно, зовсім засмучена через такі жахливі переживання.

Подвійне підборіддя Ельни тремтіло від злості, і Еріці здалося, що вона схожа на товстого горобця. Вовняне пальто відтінювало зеленим і покривало її тіло з плечей аж до ніг, створюючи враження єдиної величезної безформної маси. У руках вона тримала сумку, міцно обхопивши її. На голові балансував непропорційний маленький капелюх. Матеріал був подібним на фетр і теж був якогось незрозумілого зеленого кольору – кольору моху. Очі були маленькими й посадженими в товсті повіки. Зараз вони дивилися на Еріку претензійно. Певно, вичікували, поки вона відповість.

– Ой, так, це було не особливо приємно.

Ельна розуміюче кивнула.

– Так, я забігла до пані Росенґрен, і вона розповіла, що проїжджала неподалік і бачила карету швидкої біля будинку Карлґренів, і ми одразу ж зрозуміли, що, напевно, трапилося щось жахливе. І вже потім, після обіду, я випадково з телефонної розмови

з лікарем Якобссоном довідалася про цю трагічну подію. Так, розказали мені як велику таємницю. Лікар зобов'язаний зберігати конфіденційність, і це треба поважати.

Вона кивнула, щоб показати, наскільки поважала зобов'язання лікаря Якобссона дотримуватися службової таємниці.

– Усього-на-всього молода людина. Нічого дивного, що люди цікавляться колишнім. Особисто мені завжди здавалося, що вона була надто нервовою й напруженою. Я знала її маму Біргіт дуже давно, і це була людина, чиє обличчя виказувало знервованість, а це, як відомо, спадкове. Вона була зарозумілою, та Біргіт, навіть коли Карл-Ерік отримав престижну роботу директора в Гетеборзі. Їй уже тоді Ф'єлльбакка не годилася. Ні, це мало бути велике місто. Але ось що я тобі скажу: гроші ще нікого не зробили щасливим. Якби дівча виросло тут замість того, щоб поривати зі своїм корінням і переїжджати до великого міста, тоді б цього точно не сталося. Я гадаю навіть, що вони відправили геть бідне дівча до якоїсь школи у Швейцарії, а як там усе відбувається, у таких місцях, знають усі. Так-так, таке залишає глибокий слід у душі до кінця життя. До того, як вони переїхали звідси, це була найприємніша й найзавзятіша дівчинка, яку тільки можна було пошукати. Хіба ви не гралися разом, коли були маленькі? Так, я справді так мислю...

Ельна продовжила свій монолог, та Еріка, нездатна зарадити біді, почала гарячково шукати привід для завершення розмови, яка вже почала набувати неприємного напрямку. Коли Ельна замовкла, щоб перевести подих, Еріка скористалася цим шансом.

– Було надзвичайно приємно поспілкуватися, але, на жаль, мені вже час іти. Багато справ, як ти розумієш.

Вона постаралася зробити якомога жалюгідніший вираз обличчя, сподіваючись, що Ельна нарешті її відпустить.

– Так, звичайно, дорогенька. Я й не подумала про це. Певно, для тебе це дуже важко, і ще гірчить спомин про твою власну родинну трагедію. Ти маєш пробачити старій таку необачність.

Після цього Ельна мало не просльозилася, та Еріка тільки милосердно кивнула, поспішаючи розпрощатися. З полегшенням вона продовжила свою подорож до крамниці Єви, сподіваючись, що більше не натрапить на ще якихось доскіпливих пані.

Але їй не поталанило. Так чи інакше вона зустрілася ще з десятком схвильованих мешканців містечка й не наважувалася видихнути спокійно, поки не повернулася додому. Батьки Алекс приїхали до Ф'елльбакки вчора пізно ввечері й зупинилися в сестри Біргіт.

Еріка поклала пакунки з їжею на кухонний стіл і почала діставати продукти, та, на жаль, сумки не були наповнені необхідними й корисними товарами, які вона планувала купити в крамниці. Але якщо вона не могла собі дозволити трохи солодощів такого нікудишнього дня, як сьогодні, то коли б це мало статися? Як на те, у животі забурчало, і вона розклала колом на тарелі дванадцять ковбасок, що нагадували булочки з корицею, і подала їх разом із чашкою кави.

Здавалося, приємно сидіти й дивитися з вікна на знайомий краєвид, але вона ще й досі не звикла до тиші в будинку. Звичайно, вона бувала раніше вдома сама, але то було зовсім інше. Тоді відчувалася присутність, усвідомлення того, що хтось коли-небудь відчинить двері й зайде до будинку. Тепер здавалося, наче душа будинку зникла.

Перед вікном лежала татова люлька й чекала, коли її знову наповнять тютюном. Запах досі не вивітрився в кухні, але Еріці здавалося, що з дня на день він слабшав.

Їй завжди подобався запах люльки. Коли вона була маленькою, часто сиділа в тата на колінах і, заплющивши очі, притулялася до його грудей. Дим від люльки просочувався в його одяг, і цей запах у її дитячому світі означав захищеність і надійність.

Ставлення Еріки до матері було дуже складним. Вона не могла пригадати хоча б одного випадку з дитинства, коли бачила від неї прояви ніжності: обійми, погладжування, слова підтримки. Елсі Фалк була твердою й непримиримою жінкою, яка підтримувала будинок у

бездоганному порядку, але ніколи не дозволяла собі нічому радіти в житті. Вона була глибоко релігійною і, як і в багатьох богусленських громадах, виросла в середовищі, яке досі зазнавало впливу проповідей священника Шартау. Вона ще з дитинства усвідомила для себе, що життя – це тривале страждання, винагороду за яке можна заслужити в іншому житті. Еріку часто цікавило, що батько зі своєю доброзичливістю та почуттям гумору знайшов в Елсі, і одного разу в підлітковому віці вона в гніві запитала про це батька. Він навіть не розізлився. Тільки сів поруч і поклав руку на її плече. Після чого сказав, що вона не має так сильно засуджувати свою матір. Одним людям важче висловити свої почуття, аніж іншим, пояснив він і погладив її по щоках, які від злості все ще були червоними. Тоді вона не слухала й усе ще була переконана, що він лише намагається приховати те, що для Еріки було цілком очевидним: мати ніколи її не любила, і цей тягар доведеться нести все подальше життя.

Еріка вирішила прислухатися до своєї інтуїції й відвідати батьків Александри. Втратити батьків було важко, але це відповідало певному природному процесу. Втратити дитину, однак, було жахливо. До того ж вони з Александрою були колись найкращими, нерозлучними подругами. Звісно, це було майже двадцять п'ять років тому, але чимала частина її світлих спогадів із дитинства була тісно пов'язана з Алекс та її родиною.

Будинок здавався занедбаним. Тітка та дядько Александри жили на вулиці Талль'атан, якраз посередині між центром Ф'елльбакки та місцем для кемпінгу в Селвіку. Будинок був розташований високо на пагорбі, і газон, здавалося, спускався до дороги з тієї сторони, яка вела до води. Вхідні двері були з тильного боку будинку, і Еріка повагалася перед тим, як натиснути на дзвінок. Сигнал пролунав і затих. Ні звуку не було чути з середини дому. Щойно вона хотіла повернутися й піти, як двері повільно відчинилися.

– Так?

– Доброго дня! Це Еріка Фалк. Це я...

Вона не договорила речення до кінця. Їй здалося нерозумним представлятися так формально. Тітка Алекс, Улла Перссон, добре знала, ким вона була. Мати Еріки та Улла були активними членами церковної громади впродовж багатьох років, і інколи в неділю Улла заходила в гості на філіжанку кави.

Вона відступила вбік і впустила Еріку в коридор. У будинку не було ввімкнено жодної лампи. Звичайно, до вечора ще кілька годин, але надвечірня темрява почала оповивати містечко, і тіні витягнулися. З кімнати прямо перед коридором почувся приглушений плач. Еріка зняла взуття й верхній одяг. Вона змушувала себе діяти мовчки та обережно, оскільки атмосфера в будинку не дозволяла нічого іншого. Улла пішла на кухню й дала змогу Еріці увійти в кімнату самій. Коли вона ввійшла до вітальні, плач припинився. На м'якому куточку, розташованому перед величезним панорамним вікном, сиділи Біргіт та Карл-Ерік Карлґрени, міцно притиснувшись одне до одного. Обличчя обох були в сльозах, тож Еріка почувалася, наче ступила на чиюсь приватну територію. Місце, куди їй не треба було б заходити. Але тепер було вже запізно шкодувати.

Вона обережно сіла на диван навпроти них і поклала руки на коліна. Досі, відколи вона ввійшла до кімнати, ніхто не промовив ані слова.

– Який вона мала вигляд?

Спочатку Еріка не зрозуміла, що спитала Біргіт. Голос був таким, як у дитини. Вона не знала, що має відповісти.

– Самотній, – перше, що вирвалося з її вуст, і вона одразу ж пошкодувала про це.

– Я мала на увазі не...

Речення обірвалося, і знову запало мовчання.

– Вона не наклала на себе руки!

Голос Біргіт звучав сильно й хитко. Карл-Ерік узяв руку своєї дружини й кивнув на підтвердження. Імовірно, вони помітили

скептицизм у виразі обличчя Еріки, і Біргіт повторила ще кілька разів:

– Вона не наклала на себе руки! Я знаю її краще, ніж будь-хто інший, і знаю, що вона б ніколи не вчинила самогубства. Вона б ніколи не наважилася зробити це! Ти також маєш розуміти це! Ти теж її знала!

З кожним словом вона дратувалася дедалі більше, і Еріка бачила, як у її очах спалахують іскри. Біргіт закінчила й судомно розкинула руки, дивлячись Еріці прямо в очі, аж поки хтось із них не був змушений відвести погляд. Еріка здалася першою. Вона почала роздивлятися кімнату. Робити все, аби не зіткнутися поглядом із тугою й болем матері Александри.

Кімната була облаштованою й на смак Еріки занадто прикрашеною. Гардини з візерунком і громіздкими воланами пасували до диванних подушок, що були розмальовані так само – великими квітками. На кожному вільному місці стояв якийсь предмет декору. Вирізьблені дерев'яні мисочки ручної роботи з декорованою стрічкою, вишитою хрестиком, ділили кімнату з порцеляновими собачками з вічно вологими очима. Єдине, що рятувало кімнату, – панорамне вікно, краєвид із якого був фантастичним. Еріка воліла б зупинити мить і дивитися у вікно замість того, щоб поринати в журбу присутніх тут людей. Але вона знову повернула погляд на подружжя Карлґренів.

– Біргіт, я справді не знаю. Минуло вже двадцять п'ять років відтоді, як ми з Александрою дружили. Я справді навіть не знаю, як у неї справи. Інколи все трапляється не так, як ми звикли думати...

Еріка сама чула, як непереконливо звучали її слова, які немов відскакували від стіни. Але цього разу взяв слово Карл-Ерік. Він вивільнився з конвульсивних обіймів Біргіт і нахилився вперед, наче намагався запевнити, що Еріка не має пропустити ані слова з того, що він збирався сказати.

– Я знаю, здається, наче ми заперечуємо все, що сталося. Можливо, ми справляємо неоднозначне враження зараз, але навіть

якщо припустити, що Александра з якоїсь причини наклала на себе руки, то вона ніколи, – повторюю ще раз, – ніколи не зробила б цього таким чином! Ти сама добре пам'ятаєш, як панічно вона боялася крові. Навіть коли бувало, що вона трохи порізалася, то впадала в повну істерику, аж поки не накладали на рану пластир. Вона навіть непритомніла, коли бачила кров. Тому я цілковито впевнений, що вона, імовірно, обрала б, наприклад, снодійне. Немає жодного шансу, до біса, що Алекс впоралася зі своїм страхом і взяла лезо бритви та сама ж порізалася: спочатку одну руку, а тоді – другу. Ну й потім те, що каже моя дружина. Алекс була хиткою. Вона була не з числа сміливих. Для того, щоб наважитися на вчинення самогубства, потрібна внутрішня сила. Вона не була наділена такою силою.

Його голос був наполегливим, і, попри те, що Еріка досі була переконана, що відчула надію в устах двох відчайдушних людей, вона не могла позбутися відчуття приреченості. Коли вона вчора зранку зайшла до ванної, щось було не так. Не те щоб коли-небудь вважалося нормальним знайти труп, але щось було не так з атмосферою в кімнаті, щось її відрізняло. Присутність, тінь. Це був найближчий опис, до якого вона могла дійти. Вона все ще думала, що щось підштовхнуло Александру Війкнер до самогубства, але не могла й заперечити, що щось у надзвичайній переконливості пари Карлґренів зачепило струну її душі.

Її вразило, наскільки в дорослому віці Алекс зовнішньо була схожою на свою матір. Біргіт Карлґрен була маленькою й стрункою, з таким самим світлим волоссям, як і в дочки, але замість довгого волосся, яке мала більшість жінок, вона була підстрижена під паже. Зараз Біргіт була вдягнена в чорне і, навіть попри свою тугу, однаково усвідомлювала, яким неймовірним був контраст між світлим і темним. Дрібні рухи виказували її пиху. Рука, яка обережно проводила по зачісці, комірець, який був доведений до ідеалу. Еріка пам'ятала, якою справжньою Меккою здавався її гардероб для

восьмирічної дівчинки в ошатному одязі, та скарбничка для коштовностей була справжнім раєм, принаймні на той час.

Поряд із Біргіт її чоловік здавався напрочуд звичайним. Не зовсім привабливий, він мав видовжене худорляве обличчя з чудовими гострими рисами, а пасма його волосся були зачесані на маківці. Навіть Карл-Ерік був вдягнений у чорне, але, на відміну від дружини, це робило його більш засмученим. Еріка відчувала, що вже настав час розходитися. Вона замислилася, чого насправді хотіла досягти, відвідавши їх.

Еріка встала, і Карлгрени теж підвелися. Біргіт подивилася запитливо на свого чоловіка й поглядом спонукала його щось сказати. Очевидно, щось, що вони обговорили ще до її візиту.

– Ми хотіли б, щоб ти написала статтю в пам'ять про Алекс. Для публікації в «Богусленінгу». Про її життя, її мрії і її смерть. Увага до її життя та особистості – це надзвичайно важливо для нас із Біргіт.

– Але чи не хотіли б ви краще попросити когось із «Ґетеборґ постен»? Маю на увазі, хіба вона жила не в Ґетеборзі? Та й ви чималий час.

– Ф'єлльбакка завжди була й буде нашим домом. І це стосувалося й Алекс. Ти можеш розпочати з бесіди з її чоловіком, Генріком. Ми говорили з ним, і він готовий до розмови з тобою. Ти отримаєш, певна річ, компенсацію за всі свої клопоти.

Цим самим вони, очевидно, мали на увазі, що розмову завершено. Насправді не давши згоди на пропозицію, Еріка залишилася стояти зовні на сходах із номером телефону та адресою Генріка Війкнера в руці, коли вхідні двері за нею зачинилися. Попри те, що вона, якщо бути абсолютно чесною, насправді не мала жодного бажання брати на себе такі зобов'язання, думка почала розпалювати в ній письменницю. Еріка відкинула її й почувалася поганою людиною, але це було б виявом безглуздої впертості – втратити шанс. Це була ідея книги, яку вона шукала так довго і яка тепер з'явилася просто перед нею. Розповідь про шлях людини наперекір своїй долі. Пояснення того, що керувало юною, вродливою та показною

дівчиною із забезпеченої родини у вчиненні самогубства. Так, без вказівки на ім'я Алекс, але розповідь базувалася б на тому, що могло її підштовхнути на шлях смерті. Еріка на сьогодні видала вже чотири книжки, але вони були біографіями інших відомих жінок-письменниць. Мужності написати власну історію досі бракувало, але вона знала, що ідеї книжок, поки будуть реалізовані на папері, чекають усередині. Це, імовірно, могло б дати їй такий політ натхнення, на який вона чекала. І те, що вона колись була подругою Алекс, було лише перевагою.

Як людина вона корчилася від неприйняття цієї думки, але як письменниця раділа.

Пензлик на полотні вимальовував широку смугу червоним. Він малював зі світанку й тепер уперше за кілька годин зробив крок назад, аби подивитися на своє творіння. Для незвичного ока то було лише велике поле червоного, помаранчевого та жовтого кольорів, нерівномірно розподілених на великому полотні. Для нього – приниження та покірність, що відтворювалися в пристрасних кольорах.

Він завжди малював цими барвами. Минуле кричало й сміялося з нього, проглядаючи з полотна, і він і далі малював із чимраз більшою шаленістю.

За ще одну годину подумав, що нарешті заслужив перше ранкове пиво. Він узяв пляшку, яка стояла найближче, і навіть не звернув уваги на те, що вчора ввечері струсив туди попіл. Пластівці сажі потрапили на губи, але він і далі жадібно пив несвіже пиво й кинув пляшку на підлогу, тільки-но зробив останній ковток.

Кальсони, у які він був вдягнений, – і єдине, що було на ньому, – спереду були жовтими від пива чи засохлої сечі. Неможливо було визначити, від чого саме. Імовірно, поєднання того й іншого. Волосся було масним і трохи звисало до плечей, груди були слабкі та худорляві. Загалом зовнішній вигляд Андерса Нільссона був лише

жалюгідною руїною, але картина, яка стояла на мольберті, засвідчувала талант, що різко контрастував із занепадом самого митця.

Він опустився на підлогу й спиною притулився до стіни навпроти картини. Перед ним лежала ще одна банка пива, і, відкорковуючи герметичну кришку напою, він насолоджувався музикою. Крикливі кольори нагадували йому про те, що більшу частину свого життя він присвятив тому, щоб забути. Якого біса вона зараз має все зруйнувати?! Чому вона просто не могла все так і залишити? Ця егоїстична повія, яка думає лише про себе. Холодна й невинна, як проклята принцеса. Але він добре знав, що криється під поверхнею. Вони були одного поля ягоди. Рік, проведений разом, згуртував їх, і раптом вона подумала, що одноосібно може змінити усталений лад.

– Чорт!

Він закричав і пожбурих банку, яка досі була наполовину повною, прямо в полотно. Воно не зіпсувалося, а лише похитнулось, і банка пива покотилася підлогою. Це розізлило його ще дужче. Рідина розбризкала на картину, і червоний, помаранчевий та жовтий кольори почали стікати й змішуватися в новий відтінок. Він спостерігав за таким ефектом із задоволенням.

Він досі не протверезів від учорашньої п'ятики, що тривала весь день, і пиво почало миттєво діяти, попри багаторічні важкі тренування стійкої звички до алкоголю. Поволі він поринав у знайомий йому туман із запахом старої блювоти, що висів у ніздрях.

Вона мала власний ключ від квартири. У передпокої добре витерла взуття, хоч і знала, що це не має жодного сенсу. На вулиці дощило. Вона поставила пакети з продуктами, обережно зняла пальто й повісила його на вішак. Не було навіть і гадки про те, щоб гукнути. У такий час він, імовірно, уже заснув.

Кухня була ліворуч від коридору, і в ній, як завжди, панував безлад. Купи брудного посуду, що лежав тижнями, громадилися не

лише на мийці, але й на стільці, столі й навіть на підлозі. Недопалки, банки пива та порожні пляшки були всюди.

Вона відчинила дверцята холодильника, щоб покласти їжу, і зрозуміла, що настали важкі часи: той був абсолютно порожнім. Уже за мить вона його наповнила й на секунду зупинилася мовчки, збираючись із силами.

Квартира була невеличкою, тож вітальня й спальня були однією кімнатою. Деякі з меблів, які можна було тут побачити, поставила вона сама, але придбати могла небагато, тому домінував у кімнаті великий мольберт, який стояв прямо перед вікном. В одному кутку лежав подряпаний матрац. Вона ніколи не мала змоги купити йому добре ліжко.

Спочатку вона намагалася допомагати йому піклуватися про себе самого й підтримувати квартиру в чистоті. Витирала пил, збирала речі, прала його одяг та інколи мила і його самого. Тоді вона все ще сподівалася, що все повернеться. Що все зміниться саме собою. Але це було багато років тому. Колись вона просто більше не витримала. Тепер задовольнялася тим, що бачила: він має що поїсти.

Їй часто хотілося витримувати більше. Вона важким тягарем лежала на її плечах. Коли вона сиділа навколішки й витирала його блювоту, інколи відчувала, що сплачує маленьку частинку своєї провини. Тепер несла її без усіякої надії.

Вона поглянула на нього: він лежав, притулившись до стіни. Смердючий наркоман, але з нечуваним талантом, прихованим за брудною поверхнею. Багато разів вона задумувалася про те, що б було, якби того дня вона зробила інший вибір. Щодня впродовж двадцяти п'яти років вона замислювалася, яким було б її життя, якби вона вчинила по-іншому. Двадцять п'ять років – це достатній час, аби задуматися.

Інколи вона давала йому змогу так і лежати на підлозі, коли йшла. Але не сьогодні. Холод сочився ззовні й вривався до кімнати, підлога здавалася крижаною через її тонкі колготки. Вона смикнула його за одну руку, що мляво звисала вздовж тіла. Він не відреагував.

Ухопивши його за зап'ястки обох рук, вона перетягнула його до матраца. Спробувала покласти на матрац і затремтіла, коли доторкнулася руками до його розслабленого тіла. Після невеличкого трюку їй усе ж таки вдалося підняти більшу частину його тіла на матрац, і за відсутності покривала жінка принесла з коридору його куртку. Фізичні зусилля спричинили в неї задишку, і вона сіла поруч. Без цієї сили в руках, що вже тривалий час виручала її, вона б ніколи не впоралася з такою справою у свої роки. Вона непокоїлася, що ж станеться того дня, коли їй уже не вистачатиме фізичного здоров'я.

Пасмо масного волосся впало на його обличчя, і вона ніжно прибрала його вказівним пальцем. Життя для них обох виявилось не таким, як вони очікували, але вона хотіла присвятити решту свого тому, аби зберегти ту дещицю, що залишилася.

Люди відводили погляд, коли вона зустрічала когось на вулиці, але не так швидко, щоб вона не зауважила співчуття. Андерс мав погану славу в усьому містечку й був постійним членом місцевої компанії пияків. Інколи захмелілим він волочився на хитких ногах і викрикував лайливі слова всім, кого зустрічав. У відповідь діставав відразу, але вона здобувала симпатію. Насправді мало б бути навпаки. Вона була гідна відрази, а Андерс заслуговував на симпатію. Саме її слабкість сформувала його життя. Але вона більше ніколи не буде слабкою.

Вона сиділа вже кілька годин і погладжувала його чоло. Інколи він ворушився, не усвідомлюючи цього, але від її доторку завжди умиротворювався. За вікном життя рухалося звичним темпом, але в кімнаті час застиг на місці.

Понеділок розпочався з плюсової температури та дощових хмар. Еріка завжди була обережним водієм, але зараз вона ще більше зменшила швидкість, аби мати більше простору для маневру, якщо автомобіль раптом занесе. Керування авто не було її сильною

стороною, але вона віддавала перевагу самоізоляції в авто перед тиснявою в експресі або потягу.

Коли вона завершила праворуч на шосе, покриття дороги стало кращим, і Еріка наважилася набрати трохи швидкості. О дванадцятій вона має зустрітися з Генріком Війкнером, але з Ф'елльбакки виїхала раніше, тому ще має чимало часу на поїздку до Гетеборга.

Уперше, відколи вона того дня побачила Алекс у холодній ванній, Еріка подумала про розмову з Анною. Їй усе ще було важко уявити собі, що Анна насправді хотіла домогтися продажу будинку. Це ж був їхній дім дитинства, і батьки засмутилися б, якби довідалися про таке рішення. Однак нічого вже не здавалося незвичайним, коли втручався Лукас. Саме це її розуміння того, яким безсовісним він був, не дозволяло прогледіти свою можливість. Він повсякчас досягав усе нижчих рівнів у поведінці, і цей випадок із будинком перейшов усі межі.

Та все ж, поки вона всерйоз не почала непокоїтися про будинок, їй потрібно з'ясувати, яким було її правове становище. Але й до цього вона відмовлялася поблажливо ставитися до його останніх витівок. Зараз Еріка хотіла сконцентруватися на майбутній розмові з чоловіком Алекс.

Голос Генріка Війкнера по телефону здався приємним, і він одразу ж зрозумів, про що буде мова, щойно вона зателефонувала. Звичайно, вона мала приїхати й запитати про Александру, якщо пам'ятна стаття була така важлива для її батьків.

Буде цікаво побачити, яким був будинок Алекс на вигляд, навіть попри те, що вона не мала бажання наткнутися на тугу ще однієї людини. Зустріч із батьками Александри краяла її серце. Як письменниця вона хотіла б радше спостерігати за дійсністю на відстані. Вивчати безпечно та тримати дистанцію. Водночас це була можливість дістати перше уявлення про те, якою була Алекс, коли стала дорослою.

Еріка й Алекс були нерозлучними з першого шкільного дня. Еріка безмежно пишалася, що Алекс, яка була немов магніт для всіх, хто

зустрічався з нею, обрала подругою саме її. Усі хотіли бути поруч з Алекс, яка сама зовсім не усвідомлювала своєї популярності. Вона була стриманою, і це показувало її впевненість у собі, що, як Еріка зрозуміла вже в дорослому віці, є незвичним у дитині. Та все-таки вона була відкритою та щедрою і, попри свою стриманість, не давала жодного натяку на сором'язливість. Саме вона обрала Еріку подругою. Еріка ніколи б сама не наважилася наблизитися до Алекс. Вони були нерозлучними до останнього року, коли Алекс переїхала й абсолютно зникла з її життя. Алекс почала дедалі віддалятися, і Еріка проводила час сама у своїй кімнаті, оплакуючи їхню дружбу. Одного дня, коли вона зателефонувала додому до Алекс, ніхто не відповів. Двадцять п'ять років потому Еріка все ще могла в деталях згадати той біль, який відчувала, коли довідалася, що Алекс переїхала, не розповівши їй про це й навіть не попрощавшись. Вона й досі не мала жодного уявлення, що трапилося, але в дитячі роки поклала всю провину на себе й усього-на-всього припустила, що Алекс утомилася від неї.

На дорогах Гетеборґа й у напрямку до Сєре Еріка орієнтувалася з деякими труднощами. Хоча вона після чотирьох років навчання там добре знала місто, але тоді в неї не було автомобіля, тому Гетеборґ був лише своєрідною білою плямою на її мапі. Якби вона їхала велосипедними доріжками, знайти дорогу їй було б набагато легше. Гетеборґ був справжнім жахом для водіїв – із суцільним одностороннім рухом, іноді коловим і важким на перехрестях, зі стресовим дзвоном трамваїв, що наближалися звідусіль. Крім того, їй здавалося, що всі шляхи вели до Гісінгена. Якщо вона потрапляла не неправильний з'їзд із дороги, то одразу ж опинялася там.

Опис маршруту, який вона отримала від Генріка, був зрозумілим, тому Еріка знайшла правильний шлях із першої ж спроби, цього разу уникнувши заїзду до Гісінгена.

Будинок перевершував усі її очікування. Велика біла вілла зламу століть, із якої відкривався краєвид на водойму, і маленька альтанка, що так і натякала на ледве теплі літні вечори. Садок, який заховався

за товщею снігу, був добре спланований і потребував з огляду на його розміри лише ніжної турботи компетентного садівника.

Вона проїхала вздовж алеї з вербами й заїхала у високі ворота на гравійний майданчик перед будинком.

Кам'яні сходи вели до міцних дубових дверей. Там не було нічого схожого на дзвінок, тому вона сильно постукала дверною палицею. Двері одразу ж відчинилися. Вона майже очікувала, що її зустрине покоївка в накрохмаленому фартуху й ковпаку, та натомість побачила перед собою чоловіка, який, як вона одразу зрозуміла, був Генріком Війкнером. Він мав напрочуд гарний вигляд, і Еріка була рада, що доклала більше зусиль до своєї зовнішності перед тим, як вийшла з дому.

Вона зайшла до величезного холу, який, як їй одразу здалося, був більшим від її квартири вдома, у Стокгольмі.

– Еріка Фалк.

– Генрік Війкнер. Ми зустрічалися влітку, наскільки я пригадую. У кафе внизу біля площі Інґрід Берґман.

– У кафе «Брюгган». Так, точно. Здається, що з літа минула вже ціла вічність. Особливо з такою погодою.

Генрік ввічливо пробурмотів щось у відповідь. Він допоміг їй із пальтом і показав рукою дорогу до вітальні наприкінці коридору. Еріка обережно сіла на диван, який з її дуже обмеженими знаннями про антикварні речі лише міг здаватися старим і, ймовірно, дуже цінним. Вона погодилася на каву, яку запропонував Генрік. Поки він порався з кавою, вони обмінялися кількома міркуваннями про таку жахливу погоду, і вона потайки спостерігала за ним і констатувала той факт, що він мав не такий засмучений вигляд, але також знала, що це ще ні про що не говорить. Різні люди виражають смуток по-різному.

Він був вдягнений в ідеально випрасувану світло-блакитну сорочку від Ральфа Лорена. Волосся темне, на межі з чорним кольором, елегантно підстрижене, але не дуже добре розчесане. Очі були темно-карими й надавали йому вигляду вихідця з південних

районів. Сама вона віддавала перевагу чоловікам зі значно більшою рослинністю на обличчі, але все ж не могла позбутися впливу чарів цього чоловіка із зачіскою з журналу мод. Генрік і Алекс мали бути надзвичайно вродливою парою.

– Який неймовірно гарний будинок!

– Дякую. Я належу вже до четвертого покоління Війкнерів, які мешкають тут. Мій прадід наказав побудувати цей будинок на початку століття, і відтоді це родинна власність. Якби ці стіни могли говорити...

Він обвів рукою по кімнаті й усміхнувся Еріці.

– Так, це, мабуть, чудово: мати таку родинну історію.

– Два варіанти. Це передбачає і велику відповідальність: іти стопами батька й таке інше.

Він злегка всміхнувся, і Еріці здалося, що Генрік не особливо обтяжений відповідальністю. Особисто вона почувалася вкрай незатишно в цій елегантній кімнаті й марно намагалася знайти зручний спосіб всидіти на цьому гарному, але спартанському дивані. Зрештою вона сіла подалі, аж до краю, і обережно сьорбала каву, яка була подана в маленьких чашечках. Мізинець дрижав, але Еріка протистояла імпульсам. Чашки були зроблені немов для того, щоб відстовбурчувати мізинець, але вона підозрювала, що це, імовірно, здається веселим, ніж світським. Вона боролася сама із собою мить перед блюдцем із тістечком, що стояло на столі, і зазнала поразки в дуелі з товстим шматком бісквіта. Приблизно з рахунком у десять балів.

– Алекс полюбляла цей будинок.

Еріка розмірковувала, як їй підступити до справжньої причини, чому вона сиділа тут, і була дуже вдячна, що Генрік сам підштовхнув її до розмови.

– Як довго ви жили тут разом?

– Стільки ж, скільки були одружені. П'ятнадцять років. Ми зустрілися, коли обоє навчалися в Парижі. Вона вивчала мистецтвознавство, а я намагався набути достатньо знань в царині

економіки, щоб хоча б знати найнеобхідніше для того, аби вести сімейний бізнес.

Еріка дуже сумнівалася в тому, що Генрік Війкнер робив колись щось найнеобхідніше.

– Одразу ж після весілля ми переїхали додому, до Швеції, у цей самий будинок. Мої батьки померли, і будинок кілька років, поки я був за кордоном, стояв порожнім, але Алекс одразу ж почала його ремонтувати. Вона хотіла, щоб усе було ідеально. Кожна деталь, усі шпалери, меблі та килими або оригінальні, реставровані до стану, у якому вони з'явилися тут одразу ж після зведення будинку, або куплені Алекс. Вона відвідала не знаю навіть скільки крамниць, аби знайти такі ж речі, які були тут у часи прадідуся. У неї було багато старих світлин, які їй допомагали, і результат перевершив усі сподівання. Водночас вона працювала над заснуванням своєї галереї, і, як їй вдавалося встигати з усім, я зрозуміти не можу й досі.

– Якою людиною була Алекс?

Генрікові знадобилося трохи більше часу, аби подумати над запитанням.

– Вродлива, спокійна, перфекціоніст до кінчиків пальців. Вона могла здатися зарозумілою тим, хто не знав її, але це здебільшого залежало від того, що вона не одразу ж впускала когось у своє життя. Алекс була людиною, за яку треба було боротися.

Еріка дуже добре знала, що саме він мав на увазі. Ця стриманість зумовила те, що ще в дитинстві Алекс називали зарозумілою зазвичай ті самі дівчата, які ледь не билися, аби посидіти з нею поруч.

– Що ти маєш на увазі?

Їй хотілося почути, як опише це Генрік.

Генрік подивився у вікно, і вперше відтоді, як Еріка вступила в будинок Війкнерів, вона помітила за бездоганною бронєю почуття.

– Вона завжди йшла своїм шляхом. Вона не брала до уваги інших людей. Не через злобу, – в Алекс не було її, – а з необхідності. Найважливішим для моєї дружини було не бути ображеною. Усе

інше, усі інші почуття через цю мету відійшли на задній план. Але проблема в тому, що, якщо ти не впускаєш нікого за стіну, побоюючись, що ця людина стане ворогом, то ти зачиняєш двері й для друзів.

Він замовк. І подивився на неї.

– Вона говорила про тебе.

Еріка не могла приховати свого здивування. Згадавши про те, як їхня дружба закінчилася, вона подумала, що Алекс відвернулася й більше ніколи про неї не думала.

– Одну річ, яку вона сказала, я пам'ятаю дуже добре. Вона зізналася, що ти була останньою справжньою подругою, яку вона мала. «Останньою чистою дружбою». Так сказала вона. Трохи дивне формулювання, подумав я, але вона нічого більше не мовила про це, а я добре навчився не розпитувати її. Тому я розповідаю тобі факти про Алекс, які ніколи не розповідав нікому іншому. Щось підказує мені, що ти, попри те, що минуло вже багато років, усе ще мала особливе місце в серці моєї дружини.

– Ти кохав її?

– Більше за все. Александра була всім моїм життям. Усе, що я робив, усе, що я говорив, – усе проходило крізь неї. Іронічно, що вона ніколи не помічала цього. Якби Александра впустила мене, вона б не була сьогодні мертва. Відповідь завжди лежала в неї перед носом, але вона не наважувалася її шукати. Боягузтво й сміливість перепліталися в моїй дружині.

– Біргіт і Карл-Ерік не думають, що вона наклала на себе руки.

– Так, я знаю. Чесно кажучи, я сам не розібрався, що насправді думаю. Я прожив із нею понад п'ятнадцять років, але ніколи її не знав.

Його голос усе ще був сухим і повільним, таким тоном він міг так само говорити про погоду, і Еріка зрозуміла, що її перше враження від Генріка не могло бути більш помилковим. Міра його смутку була величезною. Він не був виставлений на огляд, як у Біргіт і Карла-Еріка Карлгренів. Можливо, завдяки власному досвіду він

інстинктивно розумів, що це була не лише скорбота через смерть дружини, а й назавжди втрачена можливість змусити її покохати його так, як він її кохав. Це було почуття, добре їй відоме.

– Чого вона боялася?

– Про це я запитував себе вже тисячі разів. Я справді не знаю. Щойно я намагався поговорити з нею, вона одразу ж зачиняла двері, і мені ніколи не вдавалося увійти в них. Здавалося, наче в неї була якась таємниця, якою вона не могла поділитися з кимось іншим. Це звучить дивно? Але оскільки я не знаю, що то була за таємниця, я й не можу відповісти, чи могла вона накласти на себе руки.

– Якими були її стосунки з батьками та сестрою?

– Ой, як мені це описати?

Йому знову знадобилося чимало часу, щоб нарешті відповісти:

– Напружені. Так, наче всі вони ходили одне навколо одного навшпильки. Єдина людина, яка колись говорила те, що думає, була її молодша сестра Джулія, та й вона досить своєрідна. Завжди відчувалося, що відбувався зовсім інший діалог за тим, що промовляли вголос. Я не знаю точно, як це пояснити. Вони немов розмовляли закодованою мовою, і хтось забув дати мені код.

– Що саме ти маєш на увазі, коли кажеш, що Джулія була своєрідною?

– Як ти, певно, знаєш, Бірґіт народила Джулію пізно. Їй було вже за сорок, і це сталося незаплановано. Тому Джулія постійно якимось чином була немов зозуля в гнізді. Та це й не було просто – мати таку сестру, як Алекс. Джулія не була вродливою дитиною й не стала привабливішою в дорослому віці, та ти знаєш, який вигляд мала Алекс. Бірґіт та Карл-Ерік завжди були дуже сфокусовані на Алекс, і Джулія відходила на задній план. Її спосіб поводитися – замкнутися в собі. Але мені вона подобалася. Щось є за похмурою зовнішністю. Я сподіваюся, що хтось прийде та присвятить час тому, аби дістатися туди.

– Як вона відреагувала на смерть Алекс? Які в них були стосунки між собою?

– Про це краще запитати в Бірґіт та Карла-Еріка. Я не бачив Джулії вже з півроку. Вона навчається на вчителя на півночі Швеції, в Умео, і неохоче виїжджає звідти. Вона жодного разу не була вдома до Різдва. Що стосується їхніх взаємин, Джулія завжди боготворила свою старшу сестру. Алекс тільки почала вчитися в школі-інтернаті, коли народилася Джулія, тому вона часто не бувала вдома, але коли ми відвідували їхній родинний дім, Джулія ходила за нею слідом, як цуценя. Алекс це не дуже хвилювало, і вона дозволяла їй так робити. Інколи вона дратувалася через Джулію й огризалася на неї, але найчастіше просто ігнорувала.

Еріка відчувала, що діалог завершується. Між паузами в розмові мовчання у великому будинку було всеосяжним, і вона передчувала, що цей будинок у всій своїй розкоші був тепер для Генріка Війкнера порожнім.

Еріка встала й простягнула руку. Він ухопив її обома своїми руками, потримав декілька секунд, відпустив і пішов перед нею до дверей.

– Я хотіла б піти вниз, до галереї, і трохи подивитися, – сказала Еріка.

– Так, це чудова ідея. Алекс дуже пишалася нею. Вона побудувала все спочатку, разом із подругою студентських років із Парижа, Франсін Бежо. Так, зараз її прізвище Сандберґ. Ми спілкувалися трохи особисто, але тепер майже не підтримуємо контактів, відколи в них із чоловіком з'явилися діти. Франсін точно в галереї, я зв'яжуся з нею й поясню, хто ти, вона допоможе й трохи розповість про Алекс.

Генрік відчинив для Еріки двері, і, востаннє подякувавши, вона повернулася спиною до чоловіка Алекс і попрямувала до автомобіля.

У той самий момент, як вона вийшла з автомобіля, розвиднилося. Галерея була розташована на вулиці Чалмерсґатан, паралельно з

Авеню, але після півгодинного кружляння вона змирилася й припаркувала автомобіль на Геден. Насправді це було не дуже далеко, але в зливу відчувалося наче миля. До того ж паркування коштувало дванадцять крон за годину, і Еріка відчула, що настрої псується. Вона не взяла із собою парасольки й знала, що її кучеряве волосся незабаром буде на вигляд як невдала спроба зробленої вдома хімічної завивки.

Еріка поспішала через Авеню й поступилася дорогою трамваю під номером чотири, який дзеленчав і поспішав у напрямку Молндаль. Пройшовши Валанд, де вона в студентські роки іноді проводила шалені вечори, повернула ліворуч, на Чалмерсґатан.

Галерея «Абстрактність» була розташована праворуч і мала великі вітрини, які було видно з вулиці. Дверний дзвінок задзеленчав, коли Еріка увійшла, і вона побачила, що приміщення було набагато більшим, ніж здавалося ззовні. Стіни, підлога й дах були пофарбовані в біле, що виділяло твори мистецтва, які висіли на стінах.

У дальньому кінці приміщення вона побачила жінку, яка точно була французького походження. Вона випромінювала абсолютну елегантність й енергійно жестикулювала, обговорюючи картину з покупцем.

– Я зараз прийду, а ти тут роздивляйся.

Її французький акцент звучав чарівно.

Еріка повірила їй на слово і, заклавши руки за спину, почала повільно походжати кімнатою й розглядати твори мистецтва. Як натякала назва галереї, усі роботи були в абстрактному стилі. Куби, квадрати, кола й дивні фігури. Еріка нахилила голову й мружилася, намагаючись розгледіти те, що могли бачити знавці мистецтва, але чого вона цілком уникала. Ні ж, досі лише куби та квадрати, які, на її думку, могла відтворити й п'ятирічна дитина. Їй треба було лише визнати, що це було за межами її розуміння.

Вона стояла перед величезною червоною картиною з нерівномірно розподіленими жовтими частинами, коли почула, як

позаду до неї підійшла Франсін, цокаючи підборами об шахову підлогу.

– Правда, вона прекрасна?

– Так, авжеж, вона чудова. Але, відверто кажучи, я далека від світу мистецтва. Вважаю, що «Соняшники» Ван-Гога дивовижні, на цьому й закінчуються мої знання.

Франсін усміхнулася.

– Ти, певно, Еріка? Генрі мені щойно зателефонував і сказав, що ти прямуєш сюди.

Вона простягнула тендітну ручку, і перед тим, як її потиснути, Еріка швидко витерла свою досі мокру від дощу правицю.

Жінка перед нею була маленькою, тендітною й елегантною з вигляду, що, здається, притаманне лише французенкам. Порівняно з нею Еріка зі своїм зростом 1,75 см без підборів почувалася досить огрядною.

Волосся Франсін було вороново-чорне, зачесане з лоба назад і зібране в пучок. Вона була вдягнена в чорну сукню за фігурою. Вибір такого кольору, звичайно, пов'язаний зі смертю подруги та колеги, – здавалося, що вона, імовірно, була жінкою, яка віддавала перевагу яскраво-червоному або, можливо, жовтому. Макіяж був легким та ідеально накладеним, але він так і не зміг приховати темних смуг під очима. Еріка сподівалася, що її власна туш не потекла. Імовірно, марне сподівання.

– Я гадаю, нам варто сісти внизу й поговорити за чашкою кави. Сьогодні дуже спокійний день. Ми можемо піти ось туди.

Вона пішла поперед Еріки до маленької кімнатки за галереєю, яка була оснащена холодильником, мікрохвильовкою та кавоваркою. Столик був маленьким, і місця вистачало лише на два стільчики. Еріка сіла на один із них, і Франсін одразу ж подала їй гарячу каву. Шлунок протестував проти ще однієї чашки кави після такої кількості, яку вона випила в Генріка, але Еріка знала з досвіду численних інтерв'ю для своїх книжок, що люди більш охоче розмовляють із чашкою кави в руках.

– Як я зрозуміла з розмови з Генрі, батьки Алекс попросили тебе написати пам'ятну статтю.

– Так, я не бачилася з Алекс останніх уже майже двадцять п'ять років, тому перед тим, як почати писати статтю, намагаюся довідатися трохи більше, якою вона була людиною.

– Ти журналістка?

– Ні, я письменниця. Пишу біографії. Це я роблю лише тому, що мене попросили Біргіт і Карл-Ерік. До того ж саме я знайшла її, принаймні майже, і якимось дивним чином мені здається, що маю це зробити, щоб створити інший, живий образ Алекс. Це звучить дивно?

– Ні, анітрохи. Я вважаю, чудово, що ти взялася за це заради батьків Алекс і заради неї самої.

Франсін нахилилася над столом і поклала свою руку з добротним манікюром на руку Еріки.

Еріка відчула, як кров приливає до щік, і намагалася не думати про рукопис книжки, над якою вона працювала більшу частину вчорашнього дня. Франсін додала:

– Генрі також попросив мене відповісти на всі твої запитання з найбільшою щирістю.

Вона розмовляла чудовою шведською. «Р» м'яко гаркавило, і Еріка помітила, що вона використовувала французький варіант ім'я Генрік – Генрі.

– Ти й Алекс познайомилися в Парижі?

– Так, ми вивчали мистецтвознавство разом. Знайшли одна одну першого ж дня. Вона мала розгублений вигляд, і я почувалася так само. Інше – це вже, як кажуть, звичайна історія.

– Як довго ви знали одна одну?

– Зараз побачимо... Генрі та Алекс святкували п'ятнадцятиріччя весілля восени, тому це вже буде... сімнадцять років. П'ятнадцять із них ми керували оцією галереєю разом.

Вона замовкла й прикурила, на велике здивування Еріки, цигарку. Чомусь вона не могла собі уявити, що Франсін курить. Рука легко

тремтіла, коли та прикурювала цигарку, але Франсін зробила глибоку затяжку, не відриваючи погляду від Еріки.

– Ти цікавилася, де вона була? Вона, імовірно, лежала там тиждень, коли ми знайшли її.

Еріка прозріла, що навіть не подумала запитати таке в Генріка.

– Я знаю, це звучатиме дивно, але ні, я не цікавилася. Алекс... – Вона засумнівалася. – Алекс завжди чинила так, як хотіла. Це могло бути приводом для розчарувань, але згодом я звикла й змирилася. То було не вперше, коли вона на деякий час зникала, щоб потім з'явитися знову так, немов нічого й не сталося. До того ж вона компенсувала мені більш ніж достатньо, самотійно дбаючи про галерею, коли я була в декреті. Знаєш, як би там не було, я все ще гадаю, що так станеться й нині. Що вона знову ввійде у двері. Але цього разу такого не трапиться.

Сльоза майже впала з її вій.

– Ні. – Еріка подивилася вниз, у чашку з кавою, і дала змогу Франсін стримано витерти очі. – Як відреагував Генрік, коли Алекс просто зникла?

– Ти щойно зустрічалася з ним. Алекс у його очах не могла зробити нічого неправильного. Генрі присвятив останні п'ятнадцять років тому, щоб боготворити її. Бідний Генрі.

– Чому бідний?

– Алекс його не кохала. Рано чи пізно він мав усвідомити це.

Перша цигарка загасла, і вона взяла ще одну.

– Ви, напевно, знаєте одна одну уздовж і впоперек за стільки років?

– Не думаю, що хтось знав Алекс. Хоча я знала її значно краще, ніж Генрі. Він завжди відмовлявся знімати рожеві окуляри.

– Генрік натякнув під час нашої розмови, що впродовж усього їхнього шлюбу йому здавалося, що Алекс щось приховує від нього. Чи знаєш ти, чи це правда, і що це взагалі могло бути?

– Це було неймовірно проникливо з його боку. Я, певно, недооцінювала Генрі. – Вона підняла брову, яка мала гарну форму. –

Моя відповідь на перше запитання «так», я також завжди знала, що було щось таке, що вона носила із собою. На друге запитання буде, на жаль, «ні», бо я й гадки не маю, що це могло бути: попри нашу тривалу дружбу, завжди була межа, за яку Алекс не пускала. Я прийняла це, Генрі – ні. Рано чи пізно це мало зламати його. До того ж я знаю, що це було б раніше, а не пізніше.

– Чому?

Франсін засумнівалася.

– Буде розтин трупа Алекс, чи не так?

Запитання було для Еріки несподіванкою.

– Так, це завжди роблять у випадках самогубства. Чому ти запитуєш про це?

– Тому що тоді я точно знаю, що те, про що хочу тобі розповісти, однаково стане відомим. Моєму сумлінню принаймні легше від такої думки.

Вона ретельно загасила цигарку. Еріка затамувала подих у захопливому очікуванні, але Франсін тягнула час і прикурила третю цигарку. Її пальці не мали відповідного жовтуватого забарвлення, як у курців, тому Еріка підозрювала, що таке куріння однієї за одною цигарок не було для жінки звичним.

– Ти, напевно, знаєш, що Алекс бувала у Ф'елльбацці набагато частіше десь за останні півроку?

– Так, плітки розлітаються швидко в маленькому містечку. Як кажуть місцеві, вона була у Ф'елльбацці майже щовихідних. Сама.

– «Сама» – це дещо змінена правда.

Франсін знову трохи повагалася, і Еріка вгамувала своє бажання потягнутися через стіл і витягти зі співрозмовниці те, з чим вона не погоджувалася. Її поїдала цікавість.

– Вона з деким там зустрічалася. З чоловіком. Так, це вже не вперше, коли в Алекс був роман, але в мене чомусь таке відчуття, що цей був іншим. Уперше за час нашого знайомства вона здавалася

майже задоволеною. До того ж я знаю, що вона не могла накласти на себе руки. Хтось убив її – я впевнена в цьому.

– Як ти можеш бути такою впевненою? Навіть Генрік не міг однозначно сказати, чи вона могла вкоротити собі віку.

– Бо вона була при надії.

Відповідь приголомшила Еріку.

– Генрік знав про це?

– Я не знаю. У будь-якому разі це могла бути й не його дитина. Вони не жили інтимним життям уже багато років. Та коли воно в них було, Алекс завжди відмовлялася мати дитину від Генріка. Попри постійні його прохання. Ні, батьком дитини був новий чоловік у її житті – ким би він зараз не був.

– Вона нічого не казала про те, хто це?

– Ні. Щодо цього, як ти вже зрозуміла, Алекс скупилася на довіру. Зізнаюся, я була дуже здивована, коли вона розповіла про дитину, але це теж одна з причин, чому я думаю, що вона не накладала на себе руки. Вона була сповнена невимовного щастя й просто не могла мовчати. Вона любила цю дитину й ніколи не зробила б їй нічого поганого, тим паче не позбавила б її життя. Уперше я бачила Алекс такою життєрадісною. Знаєш, мені вона дуже подобалася тоді. – Тон її голосу був скорботний. – Мені навіть здалося, що вона якимось чином хоче покласти край своєму минулому. Важко сказати, як саме, але деякі маленькі деталі викликали в мене таке відчуття.

Двері галереї відчинилися, і вони почули, як хтось витоптував мокрий сніг із взуття на вхідному килимку. Франсін піднялася.

– Це, імовірно, відвідувач. Я маю подбати про нього. Сподіваюся, я змогла тобі чимось допомогти.

– О, так, я дуже вдячна за те, що ви з Генріком були такі щирі. Ви мені дуже допомогли.

Вони пішли до вхідних дверей, відтак Франсін запевнила відвідувача, що зараз йому допоможе. Франсін і Еріка зупинилися перед величезним полотном із білим квадратом на блакитному тлі й потиснули одна одній руки.

– Просто цікаво, скільки коштує така картина? П'ять, десять тисяч?
Франсін усміхнулася.

– Імовірноше, п'ятдесят.

Еріка тихо присвиснула.

– Так, як бачиш, мистецтво й добрі вина – це для мене вища математика.

– А я ледь можу скласти список речей, які потрібно купити. У кожної щось своє.

Вони посміялися, і Еріка накинула своє досі вологе пальто й вийшла в дощ.

Дощ перетворив сніг на місиво, і заради безпеки вона їхала на швидкості, трохи меншій від дозволеної. Втративши майже півгодини, намагаючись виїхати з Гісінгена, де помилково опинилася, Еріка наблизилася до Удевалла. Глухе бурчання шлунка нагадувало їй, що сьогодні вона зовсім забула поїсти. Вона повернула з шосе Е-6 до торговельного центру «Торп», північніше від Удевалла, і поїхала до «Макдональдзу» для водіїв. Еріка швиденько змолотила чизбургер, сидячи в автомобілі на місці для паркування, і вже незабаром знову виїхала на шосе. Увесь час вона думала про розмову з Генріком та Франсін. Те, що вони розповіли, створило образ людини, яка вибудувала навколо себе високі стіни.

Найбільше її цікавило, хто міг би бути батьком дитини Алекс. Франсін думала, що це не Генрік, але ніхто не міг знати точно, що відбувалося в спальні інших людей, тож Еріка однаково розглядала цей варіант як можливий. Якщо ж ні, то поставало запитання, чи батьком був той чоловік, до якого, як вважала Франсін, Алекс їздила на зустріч у Ф'елльбакку щовихідних, або ж чи мала вона якісь стосунки в Гетеборзі.

Еріці здавалося, наче Алекс та її близькі жили в якихось паралельних усесвітах. Вона робила те, що хотіла, не думаючи про вплив на інших, передусім на Генріка. Еріка передчувала, що Франсін було важко зрозуміти, чому Генрік прийняв шлюб на таких умовах. Можливо, вона навіть зневажала його за це. Особисто Еріка

розуміла більш ніж добре, як функціонував такий механізм. Вона спостерігала за шлюбом Анни та Лукаса вже багато років.

Коли йшлося про нездатність Анни змінити свою життєву ситуацію, Еріка найбільше почувалася пригніченою, бо ніяк не могла позбутися думки, що сама була причиною відсутності в Анни самоповаги. Їй було п'ять років, коли народилася Анна. З перших хвилин, відколи вона побачила свою молодшу сестру, обороняла її від реальності, яку несла із собою, як невидиму рану. Ніколи не траплялося так, що Анна почувалася самотньою й покинутою через брак у матері любові до своїх дочок. Слова підтримки й любові, яких Анна ніколи не чула від матері, понад міру компенсувала Еріка. Вона оберігала свою молодшу сестру з материнською турботою.

Анна була дитиною, яку легко полюбити. Вона була дуже занепокоєна безрадісними аспектами буття й жила сьогоднішнім. Еріка, яка була трохи старшою й часто стривоженою, захоплювалася енергією, з якою Анна упивалася кожною хвилиною свого життя. Вона прийняла турботу Еріки із занепокоєнням, але їй рідко вистачало терпіння сидіти на колінах або насолоджуватися пестощами довгий час. Анна виросла егоїстичною дитиною – шаленим підлітком, який робив саме те, що хотів, і ні про що не хвилювався. Еріка могла в деякі моменти зізнатися собі, що, імовірно, занадто леліяла й обороняла сестру. Вона хотіла лише компенсувати їй те, чого сама ніколи не отримувала.

Коли Анна зустріла Лукаса, то дещо змінилася. Вона зачарувалася зовнішністю, але не побачила того, що за нею крилося. Повільно-повільно він приглушував її життєрадісність і самовпевненість, підігруючи марнославству. Тепер вона сиділа, немов гарна пташка – у клітці, в Естермалм і сама не мала сил визнати своєї помилки. Щодня Еріка сподівалася, що Анна за власним бажанням простягне руку й попросить її про допомогу. Еріці нічого не залишалося, як чекати на це і, коли настане час, бути готовою допомогти. Не тому, що вона сама була щасливою в стосунках. Якби після розірвання кожних зв'язків у неї з'являлася перлина, то зараз їх вистачило б на

ціле намисто. Коли Еріка досягала певної стадії в стосунках, її паніка була такою сильною, що вона ледве могла дихати і як результат забиравала всі свої позитки й ішла, навіть не озирнувшись. Парадоксально, але скільки Еріка себе пам'ятала, завжди хотіла родину й дітей, та роки спливали, і тепер їй уже тридцять п'ять.

Дідько, їй вдалося витіснити думки про Лукаса на весь день, а тепер вони повільно поверталися. Еріка розуміла, що змушена дізнатися, наскільки нужденним насправді було її становище. Вона була занадто втомленою, щоб думати про це зараз. Це має почекати до завтра. Вона відчувала термінову потребу відпочити решту дня, але думки поверталися до Лукаса або Александри Війкнер.

Вона швидко набрала номер мобільного телефону.

– Алло, це Еріка. Ви сьогодні ввечері вдома? Я думала заглянути на хвилинку.

Дан тепло засміявся.

– Чи ми вдома сьогодні?! Ти знаєш, що сьогодні ввечері?

Тиша, яка запанувала на іншому кінці, шокувала її. Еріка глибоко замислилася, але не могла пригадати, чи має відбутися щось особливе саме цього вечора. Не вихідний, не день народження, Дан і Пернілла одружилися влітку, тож це не міг бути й день весілля.

– Ні, насправді й гадки не маю. Посвяти мене.

Важке зітхання почулося в слухавці – і Еріка збагнула, що ця велика подія, імовірно, пов'язана зі спортом. Дан був завзятим спортивним фанатом, що, як було відомо Еріці, інколи призводило до конфліктів між ним та його дружиною Перніллою. Особисто Еріка знайшла власний спосіб помститися за всі вечори, які змушена була проводити перед якоюсь безглуздою спортивною програмою на ТБ, коли вони були разом. Дан був фанатичним прихильником футбольного клубу «Юргорден», тому Еріка взяла на себе роль затятого фаната АІК^[2]. Насправді вона зовсім не цікавилася спортом, і зокрема футболем, але саме тому це, здавалося, дратувало Дана ще більше. Він просто шаленів, коли команда АІК програвала, і Еріка помітно хвилювалася.

– Швеція зустрічається з Білоруссю! – Він передбачав, що вона не зрозуміє, і ще раз важко зітхнув. – Олімпійські ігри, Еріко, Олімпійські ігри. Ти знаєш, що сьогодні відбудеться така подія...

– Ага, ти маєш на увазі матч. Так, звичайно, я стежитиму. Я думала, ти мав на увазі щось особливе сьогодні ввечері, *окрім* нього.

Еріка говорила награним голосом, який помітно виказував, що вона й гадки не мала, що сьогодні ввечері відбуватиметься матч. Вона всміхнулася, адже тепер знала, що Дан точно рве своє волосся від такого блюзнірства. Спорт не те, з чого, на його думку, можна було жартувати.

– Тоді я прийду до тебе дивитися гру, і побачимо, як Сальмінг перемає своїх білоруських супротивників...

– Сальмінг! Ти знаєш, скільки років уже минуло відтоді, як він пішов? Ти жартуєш чи як? Скажи, що жартуєш.

– Так, Дане, я жартую. Я ж не дурепа. Я прийду подивитися на Сундіна, якщо тобі так краще. Неймовірно гарний хлопець, до речі.

Він важко зітхнув утретє. Цього разу тому, що хтось міг глумитися й судити про такого гіганта хокейного світу не лише за спортивними досягненнями.

– Добре, приїжджай. Але я не хочу повторення попереднього разу! Тож без базікання під час гри, жодних коментарів, що гравці мають сексуальний вигляд у щитках для ніг. Та, найважливіше, жодних запитань, чи то вони мають лише захист паху, чи то ще й труси. Зрозуміло?

Еріка стримала сміх і серйозним голосом сказала:

– Чесне скаутське, Дане.

Він пробурмотів:

– Ти ніколи не була скаутом.

– Ага, так і є.

І вона натиснула «відбій».

Дан і Пернілла жили в одному з порівняно нещодавно побудованих будинків рядової забудови у Фалькелідені. Будинки розташовувалися прямими рядами вгору вздовж пагорба Рабе й були такими схожими, що їх заледве можна було відрізнити один від одного. Це був популярний район для сімей із дітьми, передусім тому, що тут не було виду на море, і відповідно будинки не коштували так дорого, як ті, що були до моря ближчі.

Був дуже холодний вечір, щоб прогулюватися, але автомобіль рішуче відмовлявся рухатися піщаним схилом. З глибоким полегшенням вона нарешті повернула на вулицю Дана й Пернілли.

Еріка натиснула на дзвінок, і за дверима одразу почувся тупіт дрібненьких ніг. Секундою пізніше їх відчинила маленька дівчинка в нічній сорочці – Лісен, найменша дочка Дана та Пернілли. Ревнощі переповнювали Малін, середню дитину, тому, що Лісен несправедливо дозволили відчинити Еріці двері. Суперечка не закінчилася, доки рішучий голос Пернілли не почувся з кухні. Белінді, найстаршій дівчинці, було тринадцять, і Еріка бачила її внизу біля ковбасного кіоску Аке в компанії кількох довговолосих хлопців на мопеді, коли проїжджала повз площу. Імовірно, батьки вже перестали тримати її під контролем.

Після того, як кожна з дівчат отримала свою порцію обіймів, вони зникли так само швидко, як і з'явилися, і нарешті Еріка мала змогу спокійно зняти верхній одяг.

Пернілла стояла на кухні й готувала їжу: на ній був фартух із написом великими літерами «Поцілуй кухарку», а щоки палали від задухи, що панувала тут. Здавалося, вона була в самому розпалі приготування їжі й лише розгублено помахала Еріці рукою, перш ніж знову повернулася до каструль та сковорідок, що пахкали паром й шипіли. Еріка зайшла до вітальні й була впевнена, що побачить там Дана, який уместився на дивані, закинувши ноги на скляний столик і затиснувши в правій руці пульт від телевізора.

– Привіт! Я бачу, що чоловік-шовініст сидить і байдики б'є, поки благовірна потопає у власному поті на кухні.

– Приві-і-іт! Так, ти ж знаєш, чоловік лише вказує, де має стояти шафа, і міцною чоловічою рукою керує будинком. З жінками переважно тільки так і треба поводитися.

Тепла усмішка Дана суперечила його словам, і Еріка знала, що той, хто керує будинком Карлссонів, – це в будь-якому разі не Дан.

Вони швидко обнялися, і вона сіла на чорний шкіряний диван і, наче в себе вдома, поклала ноги на скляний столик. Вони дивилися новини на четвертому каналі в приємній тиші, і Еріка вже не вперше задумалася про те, яким було б її життя, якби вони з Даном були разом.

Дан був її хлопцем і першим великим коханням. Вони були разом протягом усього періоду навчання в гімназії й не розлучалися три роки. Але мали різні пріоритети в житті. Дан хотів залишитися у Ф'елльбацці й заробляти на хліб риболовлею, як його батько та дідусь, а Еріка не могла дочекатися, коли зможе переїхати звідти й урятуватися від тамтешньої задухи. Вона завжди знала, що її майбутнє очікує на неї десь в іншому місці.

Вони намагалися зберегти стосунки: певний час Дан жив у Ф'елльбацці, а Еріка – у Гетеборзі. Але їхні життя пішли різними шляхами, і після болісного розриву їм згодом поступово вдалося побудувати дружні взаємини, які майже за п'ятнадцять років стали сильними та щирими.

Пернілла з'явилася в житті Дана, наче теплі й утішливі обійми у важчі часи, коли він усе ще намагався звикнути до думки, що вони з Ерікою не мають спільного майбутнього. Вона була поруч, коли він найбільше потребував підтримки, і боготворила його так, що це заповнювало ту порожнечу, яку залишила по собі його колишня. Еріці було боляче бачити його разом з іншою, але згодом вона усвідомила, що це неминуче й так чи інакше станеться рано чи пізно. Життя не закінчувалося.

Тепер у Дана та Пернілли було троє спільних дітей, і Еріці здавалося, що за цей час вони побудували теплі стосунки, сповнені

невичерпного кохання. Та інколи вона почувалася ніяково поряд із Даном.

Спочатку Еріці та Дану було непросто залишатися друзями. Пернілла повсякчас обороняла та ревнувала свого коханого й сприймала Еріку з глибокою підозрою. Повільно, але впевнено Еріці вдалося переконати Перніллу в тому, що вона не зазіхає на її чоловіка, і навіть якщо вони ніколи не стануть найкращими друзями, то все одно матимуть щирі стосунки одне з одним. Не менш важливим було те, що дочки Дана й Пернілли дуже любили Еріку. Вона навіть стала хрещеною Лісен.

– Їжа готова.

Вони встали з дивана й зайшли на кухню, де Пернілла вже ставила гарячу каструлю на стіл. Поруч було лише дві тарілки, і Дан поглянув на свою дружину, здивовано звівши брову.

– Я поїла з дітьми. Ви їжте, а я маю простежити, щоб вони лягли спати.

Еріка почувалася ніяково через те, що Пернілла вчинила так заради неї, але Дан лише знизав плечима й почав безтурботно накладати в тарілку величезну порцію страви, схожої на соковите рибне рагу.

– Як твої справи? Ми тебе не бачили вже кілька тижнів.

Його голос був радше схвильований, аніж звинувачувальний, і Еріка однаково відчувала докори сумління через те, що вчинила погано й останнім часом не давала про себе знати. Так багато було різних клопотів.

– Так, уже краще, ніж було. Але тепер, здається, про будинок уже можна забути, – сказала Еріка.

– Як так? – Дан здивовано поглянув на неї, відірвавши погляд від тарілки. – Ви з Анною любили цей будинок і завжди могли дійти згоди.

– Ми – так. Ти забув, що Лукас також долучився до цієї справи. Він має нюх на гроші й не може втратити такого шансу. Він ніколи не брав до уваги думку Анни, і, гадаю, ця ситуація не виняток.

– От чорт! Якби я тільки дістався до нього темної ночі, він би потім не був таким чванливим.

Він сильно вдарив кулаком по кухонному столу, і Еріка ні на хвилину не засумнівалася в тому, що він зміг би дати Лукасові добрячого прочухана, якби хотів. Ще підлітком він був міцної статури, і важка робота на рибальському судні ще більше сформувала його м'язи, але м'якість у його очах суперечила образу кремезного чоловіка. Він ніколи не підіймав руки на жодну живу істоту, і Еріка це знала.

– Я не говоритиму забагато, поки напевне не знатиму свого правового становища. Завтра зателефоную Маріанне, моїй подрузі, яка працює адвокатом, і дізнаюся, як можна завадити продажу, але сьогодні ввечері я хочу просто не думати про це. До того ж останнім часом у мене сталося дещо інше, що зробило мої матеріальні справи просто не вартими уваги.

– Так, я чув про те, що сталося. – Він замовк. – Як воно, когось побачити ось так?

Еріка задумалася, як відповісти.

– Сумно й водночас жахливо. Я сподіваюся, що ніколи більше на стану свідком такого.

Вона розповіла про статтю, яку погодилася написати, і розмову з чоловіком Александри та її колегою. Дан мовчки слухав.

– Я не розумію, чому вона відгородилася від найважливіших людей у своєму житті. Ти б бачив її чоловіка: він боготворив її. Хоча таке трапляється з багатьма: вони всміхаються й випромінюють радість, а насправді мають безліч турбот і проблем.

Дан різко перебив її:

– Агов, гра почнеться приблизно за три секунди, і я охоче оберу хокейний матч, аніж твої псевдофілософські витребеньки.

– Тобі це не загрожує. Та й я взяла із собою книжку на випадок, якщо матч виявиться нудним.

Очі Дана були сповнені жаху, і тільки з погляду Еріки він зрозумів, що вона лише кепкує з нього.

Щойно вони зайшли до вітальні, як почався матч.

Маріанне відповіла вже після першого гудка.

– Маріанне Сван.

– Привіт, це Еріка.

– Привіт, давно не спілкувалися. Як добре, що ти зателефонувала. Як справи? Я багато думала про тебе.

Еріка знову подумала про те, що останнім часом не дуже багато уваги приділяла своїм друзям. Вона знала, що ті хвилюються за неї, але за останній місяць їй ледве вдавалося підтримувати контакти з Анною. Але вона знала, що вони все розуміють.

Маріанне була її доброю подругою ще з університетських років. Вони разом вивчали літературу, але після майже чотирьох років навчання Маріанне дійшла думки, що бути бібліотекаркою – це не її покликання, і змінила професію та стала адвокатом. Як потім виявилось, на неї очікував успіх, і зараз вона була наймолодшою співвласницею одного з найбільш солідних адвокатських бюро в Гетеборзі.

– О, дякую, за нинішніх обставин досить добре. Почала трохи наводити лад, але, певна річ, іще багато чого треба зробити.

Маріанне ніколи не була надто багатослівною, і завдяки своїй надійній інтуїції вона відчула, що насправді Еріка зателефонувала заради іншого.

– Ну, чим можу тобі допомогти, Еріко? Я чую, що щось трапилось, тож не намагайся приховати.

– Мені дуже соромно, що я так довго не давала про себе знати й телефоную лише тоді, коли мені потрібна твоя допомога.

– Та годі тобі. Що я можу зробити для тебе? Виникли якісь проблеми зі спадком?

– Можна й так сказати.

Еріка сіла за кухонний стіл і доторкнулася до листа, який сьогодні надійшов ранковою поштою.

– Анна – а точніше Лукас – хоче продати будинок у Ф'елльбацці.

– Що ти таке кажеш! – Маріанне, яка завжди здавалася спокійною й незворушною, вибухнула. – Якого чорта він вирішив, що має на це право?! Ви ж любите цей будинок.

Нараз Еріка відчула, що в неї перехопило дух, і вона розплакалася. Маріанне негайно заспокоїлася й дала змогу словам співчуття та підтримки пройти крізь слухавку.

– Як ти насправді? Хочеш, я приїду? Я можу побути з тобою ввечері.

Еріка ще сильніше зайшлася плачем, але за мить трохи вгамувалася й спробувала витерти очі.

– Дуже дякую, але все гаразд. Чесно. Просто останнім часом забагато всього трапилося. Спочатку виснажливе сортування батьківських речей, до того ж я взяла на себе ще й написання книжки, незабаром треба надіслати рукопис. А тут іще проблеми з будинком і, окрім усіх цих неприємностей, цієї п'ятниці я знайшла мертвою найкращу подругу дитинства.

Вона замовкла й зі сльозами на очах зайшлася істеричним сміхом. За мить їй вдалося заспокоїтися.

– Ти сказала «мертвою» чи мені здалося?

– На жаль, ти все правильно почула. Вибач, імовірно, те, що я сміюся, жахливо. Забагато всього трапилося. Це була моя найкраща подруга дитинства Александра Війкнер. Вона наклала на себе руки у ванній у родинному будинку у Ф'елльбацці. До речі, ти, певно, знаєш її. Вона та її чоловік Генрік Війкнер були серед найвпливовіших людей Гетеборґа. Ти зараз саме з такою олігархією маєш справу, чи не так?

Вона всміхнулася, знаючи, що на іншому кінці Маріанне робить те саме. Коли вони були юними студентками, Маріанне жила в Майорна й боролася за права робочого класу, і вони обидві знали, що з плином часу вона буде змушена змінити хід своїх міркувань, аби влитися у відповідне середовище, і це автоматично принесло їй роботу в солідному адвокатському бюро. Зараз вона мала шикарний одяг – вишиті на замовлення блузи – та коктейль-паті в Ергруте. Та Еріка знала, що це для Маріанне слугувало немов тонким шаром лаку над бунтівною натурою.

– Генрік Війкнер. Так, його я добре знаю, ми навіть маємо кілька спільних знайомих, хоча особисто ніколи не зустрічалися. Як кажуть пліткарі, самовпевнений бізнесмен. Належить до такого типу людей, які можуть звільнити сотню людей перед сніданком і навіть не втратити апетиту. Його дружина має крамницю?

– Галерею. Абстрактне мистецтво.

Слова Маріанне про Генріка спантеличили Еріку. Вона ніколи не думала, що добре розбирається в людях, проте Генрік насправді не здавався їй самовпевненим бізнесменом.

Еріка закінчила розмову про Алекс і перейшла до з'ясування питання, заради якого телефонувала:

– Мені сьогодні надійшов лист. Від адвоката Лукаса. Вони викликають мене на зустріч щодо продажу батьківського будинку, яка відбудеться цієї п'ятниці в Стокгольмі. Але я не знаюся на юридичних справах. Які я маю права? Чи маю я взагалі хоч якісь права? Чи має Лукас насправді право так чинити?

Вона відчула, як нижня губа знову почала тремтіти, і глибоко вдихнула, аби заспокоїтися. За вікном на сонці іскрилася крига, що вкрила затоку після нещодавньої відлиги, і все це супроводжувалося мінусовою температурою вночі. Вона побачила, як горобець сів на підвіконня, і пригадала, що треба купити корм для птахів. Горобець допитливо хитав головою й легенько щось дзьобав на підвіконні. Упевнившись, що нічого їстівного немає, він полетів далі.

– Ти знаєш, я працюю податковим адвокатом, а не адвокатом у сімейних справах, тож не можу тобі відповісти вже зараз. Але ми зробимо ось так: я зв'яжуся з одним фахівцем, який працює в нашому бюро, і сьогодні ж зателефоную тобі. Ти не сама, Еріко. Ми допоможемо тобі в цьому, я обіцяю.

Було приємно чути від Маріанне надійні слова підтримки, і після щирої розмови з подругою Еріка відчула, що її життя стало світлішим, навіть попри те, що зараз вона знала не більше, ніж тоді, коли зателефонувала їй.

Незібраність так і мучила її. Еріка змусила себе взятися за роботу над біографією, але відчувала лише внутрішній спротив. Їй залишалося написати понад половину книги, але видавництво нетерпляче чекало на перший рукопис. Написавши майже два аркуші формату А4, вона перечитала написане і, перемістивши до смітника, швидко знищила плід кількогадинної праці. Вона відчувала лише великий смуток – задоволення від роботи зникло вже давно. Натомість дописала статтю про Александру й запакувала її в конверт з адресою «Богусленінгу». Незабаром настав час зателефонувати Данові й роз'ятрити його смертельну душевну рану, отриману внаслідок блискучої поразки Швеції у вчорашній грі.

Комісар Мельберг задоволено поплескав себе по животі й подумав, чи не подрімати трохи – однаково роботи не було, а тим дріб'язковим справам, які мав, він не надавав особливого значення.

Він подумав, що було б чудово трохи покуняти, щоб ситний ланч перетравився в тиші й спокої, але щойно встиг заплющити очі, як різкий стук сповістив, що Анніка Янссон, секретарка поліцейської дільниці, чогось від нього хоче.

– От дідько! Ти не бачиш, що я зайнятий?

Намагаючись прибрати діловий вигляд, він почав незграбно порпатися в паперах, які купую лежали на письмовому столі, але все, що йому вдалося, – перекинути чашку з кавою. Духмяний напій

розлився на всі папери, і він узяв до рук ті, що лежали найближче, намагаючись витерти ними сорочку, яка вже була схожою на спід штанів.

– Чорт! Чи я в біса шеф тут? Ти не навчилася виявляти хоч якусь повагу до свого керівництва й стукати перед тим, як увійти?!

Вона й не намагалася сказати, що насправді саме так і зробила. Навчена віком і досвідом, просто вичікувала, поки найгірша стадія знервованості мине й він заспокоїться.

– Я думав, що в тебе є свої справи, – пробурмотів Мельберг.

Анніка стримано промовила:

– Тебе шукали з відділу судової медицини. А точніше, судовий патологоанатом Торд Педерсен. Можеш зателефонувати за ось цим номером.

Вона простягнула клаптик паперу з номером, записаним охайним почерком.

– Він не сказав, що за справа?

Допитливість мучила його. Відділ судової медицини не часто дає про себе знати, особливо тут, у провінції. Можливо, коли-не-коли станеться так, що знадобиться допомога талановитої поліцейської команди.

Він розгублено помахав рукою, наказуючи Анніці піти. Затиснув слухавку між підборіддям і плечем і завзято почав набирати записаний номер.

Анніка швидко вийшла з кімнати й гучно зачинила за собою двері. Вона сіла за робочий стіл і вже вкотре проклинала рішення, за яким Мельберга перевели до цієї маленької поліцейської дільниці в Танумсгеде. За чутками, які ходили дільницею, він не міг залишатися в Гетеборзі тому, що сильно побив заарештованого іммігранта, який був під його відповідальністю. Це точно вже не перша його помилка, але найбільша. Його керівництво вже було сите донесхочу. Відділ внутрішніх розслідувань так і не зміг нічого довести, але працівники побоювалися, що він може ще щось вчинити, – і його негайно перевели на посаду комісара в Танумсгеде. Комуни, де майже кожен

із дванадцяти тисяч жителів завдяки своїй законослухняності виявився постійним нагадуванням про його приниження. Його колишнє керівництво сподівалося, що там він не зможе завдати більшої шкоди. Очікування виправдалися. Та, з іншого боку, він не зробив і нічого корисного.

Анніка раніше не мала жодних проблем на роботі, але тепер, під керівництвом Мельберґа, усе змінилося. Цей чоловік не тільки постійно поводився нахабно, а й уважав себе Божим даром для жінок, і Анніка була тією людиною, яка найпершою відчула всі його вибрики на собі. Сумнівні натяки, щипки за сідниці та двозначні коментарі були лише часткою того, що їй доводилося витримувати на робочому місці. Однак найогиднішою рисою, на її думку, була його жахлива зачіска, яку той робив, аби приховати свою лисину. Він відростив волосся до такої довжини, якої його працівники зроду не бачили, і зробив таку укладку, що найбільше була схожа на покинуте вороняче гніздо.

Вона затремтіла від думки, який вигляд має його волосся без зачіски, але, на щастя, їй ніколи не траплялося бачити це на власні очі.

Їй було цікаво, чого саме хотіли працівники відділу судової медицини. Ну, згодом вона дізнається про це. Дільниця невелика, і вся інформація поширювалася вже за годину.

Бертіль Мельберґ почув гудки, спостерігаючи, як Анніка виходить із кімнати.

Неймовірно гарна баба. Міцна, струнка й однаково округла в потрібних місцях. Світле довге волосся, високий бюст і гарні сідниці. Шкода тільки, що завжди вдягнена в довгу спідницю та просторі блузи. Можливо, йому варто сказати їй, що трохи обтисліший одяг – це те, що треба. Як шеф він має право на власну думку щодо одягу персоналу. Тридцять сім років... Він довідався про її вік, подивившись особову справу. Вона молодша від нього на понад

двадцять років, і це було якраз у його смаку. Про старих відьом нехай дбає хтось інший. Його цікавили молоденькі. Зрілий, досвідчений, міцної статури – жоден диявол і гадки не матиме, що з роками його волосся трохи потоншало. Він обережно доторкнувся рукою до голови. О, так, волосся було там, де треба.

– Торд Педерсен.

– Так, привіт. Це комісар Бертіль Мельберґ із поліцейської дільниці в Танумсґеде. Ти шукав мене.

– Так, усе правильно. Я в справі вбивства, яку ми отримали від вас. Жінка на ім'я Александра Війкнер. На перший погляд здавалося, що це самогубство.

– Та-а-ак.

Педерсен замовк. Мельберґа розпирало від цікавості.

– Учора було проведено розтин трупа, і тепер немає сумнівів у тому, що це не може бути самогубством. Хтось убив її.

– Ох, чорт!

На емоціях Мельберґ знову перекинув чашку з кавою, і рідина розлилася на письмовий стіл. На сорочці з'явилася чергова пляма.

– Як ви з'ясували це? Маю на увазі, чи маєте якісь докази того, що це вбивство?

– Я можу зараз же надіслати факсом протокол розтину, але не впевнений, що ви все зрозумієте. Натомість можу надати вам коротке резюме найважливіших пунктів. Зачекайте хвилинку, я лише візьму окуляри, – сказав Педерсен.

Мельберґ чув, як він шукає окуляри, і нетерпляче чекав на нову інформацію.

– Так, ми маємо ось що. Жінка, тридцять п'ять років, у прекрасній фізичній формі. Але це ми вже знали й до розтину. Жінка померла приблизно тиждень тому, але, попри це, її тіло в дуже гарному стані, передусім завдяки низькій температурі в кімнаті, де воно лежало. Крига навколо нижньої частини тіла також сприяла його збереженню.

Гострі порізи на обох зап'ястках зроблено бритвою, яку також було знайдено на місці злочину. Ось із цього й почалися мої підозри. Обидва порізи однаково глибокі та прямі, і це дуже незвично, – навіть наважуся сказати, що таке не трапляється у випадках самогубства. Розумієш, через те, що ми володіємо краще або правою, або лівою рукою, виходить так, наприклад, що поріз на лівій руці пряміший та сильніший у правшій, аніж поріз на правій руці, коли людина застосовує «не ту» руку, скажімо так. Я дослідив пальці на обох руках, і мої підозри підтвердилися. Одне лезо бритви неймовірно гостре, тому під час застосування залишає переважно мікроскопічні маленькі порізи. Але в Александри Війкнер такого не було. Навіть це вказує на те, що хтось інший порізав її зап'ястки, імовірно, для того, щоб видати це за самогубство.

Педерсен на мить замовк і знову сказав:

– Тоді я запитав себе: як людина може це зробити так, щоб жертва навіть не чинила опору? Але висновки токсикологічної експертизи дали мені відповідь на нього. У крові жертви знайдено залишки сильного снодійного.

– Що це доводить? Хіба вона не могла сама випити снодійне?

– Звичайно, такий варіант теж можливий. Але сучасна наука, на щастя, забезпечила судову медицину великою кількістю незамінних засобів та методів. Один із них полягає в тому, що сьогодні ми можемо дуже точно вирахувати час дії різних лікувальних препаратів та отрут. Ми кілька разів проводили аналіз крові жертви й постійно мали однаковий результат: Александра Війкнер не могла сама порізати вени, оскільки її серце зупинилося внаслідок крововтрати й вона довго була непритомною. На жаль, я не можу надати тобі докладнішої інформації щодо часу – цього наука ще не досягла. Але немає сумнівів у тому, що це вбивство. Сподіваюся, що ви справді зможете розібратися в цьому. Ви маєте не так багато справ з убивствами у вашому районі, чи не так?

У голосі Педерсена звучав сумнів, який Мельберг негайно сприйняв як критику, спрямовану на нього особисто.

– Так, ти маєш рацію: у нас немає великого досвіду в цьому тут, у Танумсгеде. На щастя, зовсім випадково тут опинився я. Моє справжнє робоче місце – в управлінні поліції Гетеборґа, і завдяки моєму багаторічному досвіду такої роботи ми, без сумніву, зможемо провести розслідування вбивства й тут. І місцеві поліцейські матимуть шанс побачити, як виконують справжню поліцейську роботу, тож будьте певні: ми швидко розкриємо цей злочин. Повірте моїм словам.

Цим помпезним просторікуванням Мельберґ точно дав зрозуміти судовому лікареві Педерсену, що той розмовляє не з якимось дитям. Лікар завжди удавав важливу персону. Але Педерсен уже виконав свою частину роботи й тепер настав час братися за розслідування професіоналам.

– О, ледве не забув... – У судового лікаря відібрало мову від такого хизування поліцейського, і він розповів про ще дві речі, які вважав важливими. – Александра Війкнер була при надії, на третьому місяці, і вже народжувала дитину раніше. Я не знаю, чи стосується ця інформація вашого розслідування, але завжди краще мати більше фактів, аніж менше, чи не так? – промовив Педерсен.

Мельберґ невиразно пробурмотів щось у відповідь, і вже після кількох формальних фраз вони завершили розмову. Педерсена переповнювали сумніви щодо компетентності поліцейського і його професіоналізму в проведенні розшуку вбивці, Мельберґа – запал та завзятість. Перший огляд ванної було проведено відразу ж після того, як знайшли тіло, але зараз він має простежити за тим, щоб будинок Александри Війкнер оглянули ретельно – міліметр за міліметром.

2

Він зігрів пасмо її волосся у своїх руках. Маленькі крижинки танули й стікали з його долонь. Він дбайливо злизував воду.

Він притулив щоку до краю ванної й відчув, як холод пронизує шкіру. Вона була напрочуд гарною під льодяним покривом.

Зв'язок між ними був усе ще тут. Нічого не змінилося. Нічого не стало іншим. Двоє такі схожі.

Її руку можна було підняти лише з деяким зусиллям, щоб покласти долоню на долоню. Він вплатив свої пальці між її пальців. Кров висохла й застигла, маленькі сухі лусочки вперлися в його шкіру.

Поруч із нею час не мав значення. Роки, дні або тижні пролітали, наче згряя смутку, і єдине, що чогось вартувало, – лише це. Її рука в його руці. Саме тому зрада була такою болісною. Вона знову зробила час значущим. Тому тепла кров ніколи більше не буде текти в її тілі.

Перед тим як піти, він обережно поклав її руку так, як та й лежала.

І не озирнувся.

Еріка, раптово пробуджена від глибокого сну, спочатку не могла зрозуміти, що за звук змусив її прокинутися. Коли вона нарешті усвідомила, що її розбудив різкий дзвінок телефону, уся мелодія вже майже пролунала, і вона вистрибнула з ліжка, аби встигнути відповісти.

– Еріка Фалк. – Її голос звучав хрипко, і вона гучно відкашлялася, затуливши рукою слухавку.

– Ой, перепрошую, я розбудив тебе? Прошу вибачення.

– Ні, я вже прокинулася. – Відповідь прийшла сама собою, і Еріка відчувала, як непереконливо звучали її слова. Було зрозуміло, що вона, м'яко кажучи, щойно прокинулася.

– Прошу вибачення в будь-якому разі. Це Генрік Війкнер. Я нещодавно розмовляв із Біргіт, і вона мене попросила зв'язатися з тобою. Їй зателефонував зранку якийсь нахабний комісар із поліцейської дільниці в Танумсгеде. Він досить неввічливо наказав їй зайти в поліцію. Імовірно, навіть моя присутність важлива. Він не захотів повідомляти докладну інформацію, але ми маємо свої

припущення. Біргіт дуже збентежена, і оскільки ані Карла-Еріка, ані Джулії зараз немає у Ф'елльбацці через деякі обставини, хотів би запитати, чи не могла б ти зробити мені велику послугу – приїхати й побути з нею. Її сестра з чоловіком на роботі, тож вона зараз сама в них удома. Я зможу приїхати до Ф'елльбакки лише за декілька годин і не хотів би, щоб вона залишалася на самоті так довго. Я розумію, що прошу забагато, і ми знаємо одне одного насправді не дуже добре, але мені більше немає до кого звернутися.

– Звісно, я приїду до Біргіт. Без проблем. Мені треба лише вдягнутися, і я зможу бути в неї вже за п'ятнадцять хвилин.

– Чудово. Я безмежно вдячний тобі. Чесно. Біргіт ніколи не була особливо стабільною, і я хочу, щоб біля неї хтось залишався, поки я не приїду до Ф'елльбакки. Я зателефоную й скажу їй, що ти в дорозі. Я прибуду після дванадцятої, тоді зможемо поговорити. І ще раз дякую.

Усе ще із закислими очима Еріка поспішила до ванної, аби мерщій умитися. Вона вдягнулася в те, у чому була вчора, швиденько розчесала волосся, нафарбувала вії й менш ніж за десять хвилин уже сиділа за кермом. На дорогу від Селвіка до Талльґатан потрібно було не більше п'яти хвилин, тож майже секунда в секунду за п'ятнадцять хвилин після розмови з Генріком вона подзвонила у двері.

Здавалося, наче Біргіт схудла на кілька кілограмів відтоді, як Еріка бачила її востаннє, і одяг вільно висів на ній. Цього разу вони не зайшли до вітальні, а спинилися на кухні.

– Дякую, що прийшла. Я так розхвилювалася, що не змогла б досидіти до приїзду Генріка наодинці зі своїми думками.

– Він казав, що тобі телефонували з поліції в Танумсґеде?

– Так, учора о восьмій зателефонував комісар Мельберг і повідомив, що мені, Карлу-Еріку та Генрікові потрібно негайно прибути до відділення. Я пояснила, що Карл-Ерік змушений був терміново поїхати в справах, але завтра він повернеться. Запитала, чи можна, щоб ми всі разом прийшли завтра. Але для нього це виявилось неприйнятним, і він сказав, що хоче зустрітися хоча б зі

мною та Генріком. Він поведився дуже нахабно, і, звісно ж, я негайно зателефонувала Генрікові, щоб він приїхав якомога швидше. Я почувалася загнаною й наляканою, і тоді Генрік запропонував зв'язатися з тобою й запитати, чи не змогла б ти приїхати на кілька годин. Сподіваюся, ти не подумала, що ми надто набридливі. Навряд чи тобі в радість мати справу з нашою сімейною трагедією, але я справді не знала, до кого мені звернутися. До того ж колись ти була майже дочкою в цьому будинку, і я подумала, що тобі, можливо...

– Не думай про це. Я охоче допоможу. Поліцейський сказав, про що йтиметься?

– Ні, він не хотів казати ані слова про це. Але я маю свої припущення. Мені здається, що вона не наклала на себе руки, я впевнена!

Еріка імпульсивно поклала свою руку на руку Біргіт.

– Біргіт, рідна, не роби поквапних висновків. Можливо, ти маєш рацію, але поки ми не дізнаємося точно, краще не загадувати.

Минуло ще кілька довгих годин за кухонним столом. Уже за деякий час розмова затихла, і єдине, що порушувало тишу, – цокання годинника. Еріка малювала кола вказівним пальцем навколо візерунка на гладенькій скатертині. Біргіт була вдягнена в такий самий скорботний одяг, і її макіяж не змінився відтоді, як Еріка зустріла її того дня, але зараз її зовнішність оповили втома й смуток. Втрата ваги не прикрашала її, і тепер у неї з'явилися нові зморшки навколо очей і губ. Вона схопила свою чашку з кавою так сильно, що пучки пальців побіліли. Якщо таке довге очікування втомлювало Еріку, імовірно, для Біргіт воно було нестерпним.

– Не розумію, кому знадобилося вбивати Алекс? Моя донька не мала ворогів. Вони з Генріком жили мирно, як і всі звичайні люди, – після довгої мовчанки слова Біргіт прозвучали, мов грім ясенний.

– Ми поки не знаємо достеменно, чи її вбили. Не варто гадати, доки не дізнаємося, навіщо нас викликають до поліції, – повторила

Еріка. Те, що Бірґіт не відповіла, вона розтлумачила як мовчазне визнання правильності власних слів.

Рівно о дванадцятій Генрік заїхав на невеличку стоянку навпроти будинку. Вони побачили його з вікна кухні й поспіхом підвелися й накинули на себе верхній одяг. Коли він подзвонив у двері, вони вже були готові йти й чекали на нього в коридорі. Бірґіт і Генрік поцілувалися в щічку, опісля настала черга Еріки прийняти таке саме привітання. Вона не звикла до подібних манер і хвилювалася, що може знітитися, якщо зробить щось не так. Однак упоралася вона швидко й легко та вмить відчула приємний аромат Генрікового лосьйону після гоління.

– Ти ж із нами поїдеш?

Еріка була вже на півдорозі до свого автомобіля.

– Не знаю...

– Я був би дуже радий.

Еріка презирнулася з Генріком і, глибоко зітхнувши, сіла на заднє сидіння його «БМВ». День лише починався.

Вони їхали до Танумсгеде майже двадцять хвилин і лише холодно перекинулися кількома словами про погоду й зменшення чисельності населення в сільській місцевості, намагаючись зовсім не торкатися теми неминучого візиту до поліції.

Еріка сиділа на задньому сидінні автомобіля Генріка й дошукувалася відповіді на запитання, що вона там забула. Хіба їй бракує власних проблем і чи їх не задосить, аби не втручатися в справу вбивства, якщо все дійсно так? Якщо в поліції цю версію підтвердять, то ідея книжки розвалиться, наче картковий будиночок. Вона встигла лише окреслити перші штрихи, а тепер могла так само сміливо викинути написане в смітник. Ну, це принаймні змусить її зосередитися лише на написанні біографії. Хоча можна буде й переробити начерки. Можливо, так навіть ліпше. Розслідування вбивства, імовірно, стане в пригоді.

Раптом вона усвідомила, де перебуває й навіщо їде разом із Генріком і Бірґіт. Алекс не вигаданий персонаж, якого на власний

розсуд можна було подати в перекрученому вигляді. Вона була справжньою людиною, яку любили справжні люди. Сама вона теж захоплювалася Алекс. Еріка роздивлялася Генріка в дзеркало заднього огляду: він досі мав незворушний вигляд, попри те, що вже незабаром дізнається, чи його дружину справді вбили. Хіба не трапляється часто так, що вбивцею є хтось із родини жертви? Еріці знову стало соромно за свої думки. Вона ледве змусила себе відмовитися від них і полегшено зітхнула. Тепер їй хотілося, аби все це закінчилося й можна було повернутися до своїх буденних турбот.

На письмовому столі лежали товстенні стоси паперів. Дивовижно, як маленька комуна Танум могла генерувати так багато злочинів. Звичайно ж, це переважно дрібні справи, але кожну заяву необхідно розглянути, а тому зараз він сидів за паперами, немов якийсь канцелярський щур. Було б не так кепсько, якби Мельберґ бодай трохи допомагав, а не цілий день висиджував своєю товстою дупою на стільці. Укотре йому доводилося виконувати роботу замість шефа. Патрик Гедстрем важко зітхнув. Якби він не ставився до цього з гумором, хоч і чорним, то довго не протягнув би. Однак останнім часом почав замислюватися, невже це насправді є сенсом його життя.

Сьогодні на нього чекала дуже важлива подія, яка мала стати жаданим порятунком від повсякдення. Мельберґ наказав йому побути з ним під час розмови з матір'ю та чоловіком жінки, яку було знайдено вбитою у Ф'елльбацці. Не те щоб Патрик не вбачав трагедії в усьому, що сталося, або не співчував родині жертви – справа в тому, що дуже рідко трапляється бодай щось захопливе в його роботі. І зараз йому дуже нетерпеливилось.

У школі поліції вони практикували техніку проведення допитів, але досі він не мав нагоди продемонструвати свій хист, оскільки йому діставалися лише заяви про крадіжки велосипедів або побої. Патрик подивився на годинник. Час іти до кабінету Мельберґа, де

відбуватиметься розмова. Хоча допит – лише формальність, зустріч однаково не втрачала своєї важливості. Він чув плітки, ніби мати вбитої стверджує, що дочка не могла накласти на себе руки, тож йому було цікаво почути, що стоїть за цим, як виявилось, правильним твердженням.

Узявши блокнот, ручку й чашку кави, Патрик вийшов у коридор. Оскільки руки його були зайняті, двері довелося відчиняти ліктями й ногами. Увійшовши до кабінету, він обернувся й побачив її. Серце Патрика немов зупинилося на кілька секунд. Ось йому знову десять років, і він намагається смикнути її за коси. Небавом йому вже п'ятнадцять, і він вмовляє її застрибнути на мопед і зробити коло. У двадцять років він втратив надію: вона переїхала до Гетеборґа. Патрик швидко підрахував подумки й усвідомив, що минуло щонайменше шість років відтоді, як він бачив її востаннє. Вона майже не змінилася – така ж висока й вродлива. Її волосся хвилями спадало на плечі, а біляві пасма відливали теплим відтінком. Ще в дитинстві Еріка завжди любила покрасуватися, і він бачив, що вона й досі надавала великого значення своїй зовнішності. Вона здивувалася, побачивши його, але, оскільки Мельберґ суворо зиркнув на нього, наказуючи сісти, він лише мовчки кивнув їй.

Перед ним сиділи люди, яких об'єднувало одне – смерть Александри Війкнер. Її мати, маленька й тендітна жінка з ідеальною зачіскою та у вишуканому вбранні, уся в золотих прикрасах. На думку Патрика, їх було забагато. Однак жінка мала сумовитий вигляд, і якнайкраще це підтверджували темні кола під її очима. Натомість її зять не мав ознак такої зажури. Патрик заздалегідь ознайомився з матеріалами справи: Генрік Війкнер – успішний бізнесмен із Гетеборґа, який має великі статки, що в його родині передаються з покоління в покоління. І це помітно. Не тільки завдяки очевидній вишуканості його одягу або аромату дорогого лосьйону після гоління, що розійшовся кімнатою. Цьому сприяло також дещо

загадкове – наче абсолютна впевненість у тому, що саме він має право посісти найпрестижніше місце в цьому світі. Неминучий результат того, що в житті він ніколи не злидарював. Попри те, що Генрік здавався напруженим, Патрикові вдалося відчувати, що чоловік упевнений у тому, що контролює ситуацію.

Надутий, як сич, Мельберг сидів за своїм письмовим столом. Він якнайглибше заправив строкату сорочку в штани, але плями від кави однаково були на ній помітні. У пронизливій тиші, поправляючи правою рукою неслухняне волосся, Мельберг роздивлявся кожного учасника допиту з голови до п'ят. Патрик намагався не дивитися на Еріку й зосередився на одній із плям на сорочці Мельберга.

– Отже, ви розумієте, чому я покликав вас сюди... – промовив Мельберг і показово замовк. – Мене звати Бертіль Мельберг. Я начальник поліцейської дільниці в Танумсгеде, зі мною поруч Патрик Гедстрем, мій помічник у проведенні цього розслідування.

Він кивнув на Патрика, який сидів перед Ерікою, Генріком та Бірґіт.

– Розслідування? Отже, її вбили!

Бірґіт нахилилася вперед, і Генрік спішно обійняв її.

– Так, ми з'ясували, що ваша дочка не могла накласти на себе руки. Самогубство, за висновками патологоанатома, повністю виключено. Я, звичайно, не можу повідомити всі деталі розслідування, але основна причина, за якою ми знаємо достеменно, що її вбили, – те, що тоді, коли її зап'ястки перерізали, вона була непритомною. Ми виявили велику кількість снодійного в її крові. Найімовірніше, коли вона знепритомніла, убивця спочатку поклав її у ванну, а потім увімкнув воду й перерізав її зап'ястки бритвою, намагаючись видати це за самогубство.

Занавіски, здавалося, захищали кабінет Мельберга від яскравого проміння денного сонця. У кімнаті панувала напружена й дещо суперечлива атмосфера: журба контрастувала з радістю Бірґіт через те, що Алекс не наклала на себе руки.

– Ви знаєте, хто це зробив?

Біргіт дістала зі своєї сумочки невеличку вишиту хустинку й дуже обережно витерла очі, аби не стерти макіяж.

Мельберґ поклав руки на свій велетенський живіт і поглянув на всіх присутніх. Він гучно відкашлявся й промовив:

– Можливо, *ви* мені скажете?

– Ми? – перепитав зі щирим подивом Генрік. – Звідки ми можемо про це знати? Таке міг учинити тільки якийсь божевільний. Алекс не мала ворогів.

– Це ти так гадаєш.

Умить Патрикові здалося, наче обличчям Генріка пробігла тінь. Уже за секунду вона зникла й до Генріка повернулося його спокійне й стримане «я».

Патрик завжди скептично ставився до таких чоловіків, як Генрік Війкнер. Таких, які народилися під щасливою зіркою: вони й за холодну воду не бралися, однак мали все. Звісно ж, він здавався привітним і симпатичним, але Патрик відчував, що за цим приховано дещо інше. І це «інше» виказує те, що Генрік не така проста особистість, як здається на перший погляд. За його привабливістю ховалася нахабність, і Патрик задумався, чому Генрік зовсім не здивувався, коли Мельберґ заявив, що Алекс убили. Припускати – одна справа, а чути підтвердження такого факту – зовсім інша. Принаймні це він вивчив за десять років своєї роботи в поліції.

– Нас підозрюють?

Біргіт мала такий здивований вигляд, наче комісар прямо перед її очима перетворився на гарбуз.

– Зі статистикою не посперечаєшся. Злочини переважно вчиняє хтось із близьких родичів жертви. Я не стверджую, що в нашій справі все так само, але, гадаю, ви розумієте, чому ми маємо перевірити й такий варіант. Особисто обіцяю вам, що ми обстежимо геть усе до останньої цятки. З моїм досвідом у розкритті злочинів, – він на кілька секунд замовк, – ми, без сумніву, швидко розберемося з цією

справою. Але я хотів би, щоб кожен із вас написав звіт про те, де перебував і що робив у той час, коли загинула Алекс.

– Про який саме час ідеться? – запитав Генрік. – Останньою з нею розмовляла Біргіт, а потім ніхто з нас не телефонував їй аж до неділі. Тож убивство так само могло статися в суботу, чи не так? Я телефонував їй минулої п'ятниці, приблизно о пів на десяту вечора, але вона не взяла слухавки. Алекс часто прогулювалася перед сном, тож я припускав, що вона могла бути надворі.

– Патологоанатом зміг лише з'ясувати, що вона пролежала мертвою приблизно тиждень. Звісно, ми перевіримо вашу інформацію щодо того, коли ви їй телефонували востаннє, але, за нашими висновками, її було вбито минулої п'ятниці не пізніше дев'ятої вечора. Приблизно о шостій, незабаром після приїзду до Ф'елльбакки, вона зателефонувала Ларсу Теландерові щодо ремонту опалення, яке не працювало. Він не зміг приїхати відразу ж, але пообіцяв зайти не пізніше дев'ятої години того самого вечора. Ларс Теландер стверджує, що постукав у двері о дев'ятій. Тоді йому ніхто не відчинив, і, зачекавши кілька хвилин, він попростував додому. Ми припускаємо, що Александру Війкнер вбили того самого вечора, коли вона приїхала до Ф'елльбакки, оскільки вона не могла забути про те, що має прийти майстер і полагодити котел, бо в кімнаті було дуже холодно.

Неслухняне волосся Мельберґа знову сповзло, і Патрик побачив, що Еріка не могла відвести очей від такого видовища. Імовірно, її мучило бажання підбігти й власноруч поправити його зачіску. Усі працівники дільниці вже пройшли через це.

– О котрій годині ви востаннє говорили з нею? – Мельберґ звернувся до Біргіт.

– Я не пам'ятаю достеменно, – замислилася вона. – Приблизно після сьомої. Гадаю, о сьомій п'ятнадцять – сьомій тридцять. Ми швидко закінчили розмову, бо Алекс сказала, що в неї гість. – Біргіт пополотніла. – Це не міг бути...

Мельберґ кивнув.

– Немає нічого неможливого, пані Карлґрен. Але з'ясувати всі обставини – це вже наша справа. Я вас запевняю, що ми докладемо максимум зусиль, аби знайти вбивцю. Однак перевірка підозрюваних у нашій роботі – одне з найважливіших завдань, тож, будь ласка, напишіть звіти.

– Мені так само необхідно підтвердити своє алібі? – запитала Еріка.

– Гадаю, не варто. Але ми хотіли б, аби ви докладно описали все, що побачили тоді, коли знайшли її. Свої письмові свідчення віддайте, будь ласка, моєму помічникові Патрику Гедстрему.

Усі присутні поглянули на Патрика, і той кивнув у відповідь. Вони почали підводитися.

– Трагічна подія. Ще й дитина.

Усі присутні втупили свої очі в комісара Мельберґа.

– Дитина? – Бірґіт нерозуміюче дивилася то на Мельберґа, то на Генріка.

– Так, за висновками патологоанатома, Александра була при надії. Третій місяць вагітності. Гадаю, це для вас не новина.

Мельберґ усміхнувся й спідлоба поглянув на Генріка. Патрикові стало неймовірно соромно за таку жахливу поведінку свого шефа.

Обличчя Генріка відразу ж пополотніло. Бірґіт спантеличено поглянула на нього. Еріка стояла немов закам'яніла.

– Ви чекали на дитину?.. Чому не розповіли про це? О Боже!

Бірґіт притулила хустинку до рота й зайшлася плачем, навіть не встигнувши подумати про те, чи не потече туш її обличчям. Генрік знову обійняв її й мимохіть презирнувся з Патриком. Найімовірніше, він і сам гадки не мав про те, що Александра була при надії. Натомість Еріка мала засмучений вигляд і, певна річ, знала про це.

– Ми поговоримо про це вдома, Бірґіт. – Він обернувся до Патрика. – Я подбаю про те, щоб вам передали наші свідчення про той самий вечір. Напевно, ви залюбки поставите нам додаткові запитання, коли перечитаєте їх?

Патрик кивнув і, звівши брови, поглянув на Еріку.

– Генріку, я зараз підійду. Лише перекинуся кількома словами з Патриком. Він мій давній знайомий.

Вони зупинилися в холі, а Генрік із Біргіт попростували до автомобіля.

– Яка несподівана зустріч! Не очікував тебе тут побачити, – сказав Патрик.

Він нервово переминався з ноги на ногу.

– Так, я геть забула, що ти тут працюєш.

Вона крутила в руці ремінь сумки і, трохи схиливши голову, дивилася на Патрика. Усі її жести були йому добре знайомі.

– Так багато часу минуло. Мені дуже шкода, що я не зміг приїхати на похорон. Як ви з Анною впоралися з усім?

Попри свій зріст, вона здавалася низенькою, і він насилу опирався своєму бажанню погладити її по щоці.

– Досить нормально. Анна поїхала додому відразу після похорону, а я вже кілька тижнів намагаюся навести лад у будинку. Однак це дуже непросто.

– Я чув, що одна пані у Ф'єлльбацці знайшла Александру, але я не знав, що то ти. Гадаю, моторошне видовище. Ви ще й подругами були в дитинстві.

– Так, здається, події того дня завжди стоятимуть у мене перед очима. Слухай, мені вже час іти: вони чекають на мене в автомобілі. Може, якось зустрінемося? Я поки що буду у Ф'єлльбацці.

Вона вже прямувала до дверей.

– Як щодо вечері в суботу в мене вдома? О восьмій? Адреса є в телефонній книзі.

– Я залюбки завітаю в гості. До зустрічі в суботу!

Вона задкувала до дверей.

Щойно Еріка зникла за дверима, Патрик на веселій ноті виконав невеличкий імпровізований індійський танець. Таке дійство дуже приголомшило його колег. Радість не вщухала, хоча він знав, що йому доведеться докласти чимало зусиль, аби будинок мав

презентабельний вигляд. Відколи Карін його покинула, він не дуже переймався хатніми справами.

Вони з Ерікою знали одне одного з народження. Ще змалечку їхні матері були нерозлийвода й опікувалися одна одною, наче сестри. У дитинстві Патрик та Еріка часто спілкувалися, ба більше, Еріка була його першим великим коханням. Сам він гадав, що народився закоханим у неї. Його почуття до неї, здавалося, були закладені природою. Однак вона завжди ігнорувала їх і сприймала його собачу вірність як належне. Спочатку, коли вона переїхала до Гетеборґа, йому здалося, що вже час покласти край своїм сподіванням. Невдовзі Патрик закохався в іншу дівчину, Карін, і коли вони одружилися, то він був упевнений, що буде разом із нею до останнього подиху. Однак думки про Еріку засіли в його голові назавжди. Деколи він забував про неї на місяці, а іноді не міг позбутися спогадів, які мучили його по кілька разів на день.

За той час, поки його не було на робочому місці, товсті стоси паперів із якогось доброго дива не зменшилися. Важко зітхнувши, він сів за письмовий стіл і взяв документи, що лежали згори. Його робота була такою одноманітною, що він почав обмірковувати суботнє меню. Бодай із десертами все зрозуміло. Еріка завжди любила морозиво.

Він прокинувся з неприємним запахом із рота. Певна річ, учора вони добряче надудлилися. Увечері завітали в гості хлопці, і всю ніч вони випивали. У його пам'яті вимальовувалися лише якісь нечіткі спогади про те, як увечері до них приїхала поліція. Він спробував підвестися, але в голові паморочилося, тож вирішив іще трохи полежати.

Його права рука сильно боліла. Піднявши її, він побачив, що кісточки пальців дуже подерті й обкипілі кров'ю. Дідько. Отже, учора була бійка – ось чому приходив поліцай. Він дедалі чіткіше пригадував події вчорашньої ночі. Хлопці почали плести якісь

нісенітниці про самогубство. Хтось із них говорив багато дурниць про Алекс і обзивав її повією вищого класу й світською проституткою. Далі в його пам'яті величезна прогалина, і він пам'ятає лише, як зозла гамселив того хлопця. Звісно ж, він і сам часом її обзивав, коли гнівався через її зраду. Але це зовсім інше. Вони не знали її. Тільки він мав право судити.

Пролунав різкий телефонний дзвінок. Він не хотів піднімати слухавки, але зрештою вирішив, що ліпше підвестися з ліжка й відповісти, аніж чути сигнал, що ріже слух.

– Так, це Андрес, – пробелькотів він.

– Привіт, це мама. Як почувашся?

– Ох, кепсько. – Він присів і обперся спиною об стіну. – Котра в біса зараз година?

– Майже четверта вечора. Я тебе розбудила?

– Так. – Голова ввижалася йому непропорційно великою, і здавалося, що вона ось-ось упаде донизу.

– Я їздила на закупи й почула дещо. Хочу, щоби ти теж знав. Слухаєш?

– Чорт, так, я тут.

– З'ясували, що Алекс не наклала на себе руки. Її вбили. Я лише хочу, аби ти знав про це.

Тиша.

– Агов, Андерсе? Ти чув, що я сказала?

– Так-так. Що ти сказала? Алекс... убили?

– Так, принаймні так кажуть у Ф'елльбацці. Біргіт сьогодні їздила до поліцейської дільниці в Танумсгеде, і її там повідомили.

– Ох, дідько. Мамко, я маю дещо владнати. Я зателефоную пізніше.

– Андерсе? Андерсе?

Він кинув слухавку.

Він ледве дійшов до ванної й вдягнувся. Після двох пігулок панадолу Андерс знову почувався людиною. З кухні на нього

звабливо дивилася пляшка горілки, але він не спокусився. Зараз йому важливо бути тверезим. Принаймні бодай трохи.

Знову пролунав різкий телефонний дзвінок. Він не підняв слухавки. Натомість рвучко схопив телефонну книгу й швидко знайшов потрібний номер. Його руки тремтіли, поки він натискав цифри. Після нескінченної кількості гудків нарешті почувся голос.

– Привіт, це Андерс, – промовив він, коли слухавку нарешті підняли. – Ні, дідько, не кидай слухавку. Нам треба дещо обговорити. Ну, чорт, у тебе немає вибору, скажу тобі. Я прийду до тебе за п'ятнадцять хвилин. Спробуй лишень кудись утекти. І мені начхати, що в тебе там за справи, уторопав? Не забувай, хто з нас втратить більше. Ідіоте, я вже йду. Побачимося за чверть години.

Андерс кинув слухавку. Зробивши кілька глибоких вдихів, він накинув на себе куртку й вибіг, навіть не зачинивши двері. У квартирі знову злісно задзвонив телефон.

Еріка почувалася виснаженою, коли повернулася додому. Вони їхали в напруженому мовчанні, і вона зрозуміла, що Генрік стоїть перед складним вибором: або розповісти Бірґіт, що не він був батьком дитини Алекс, або промовчати в надії на те, що це не з'ясують під час розслідування. Еріка не заздрила йому, та й сама не була впевнена, як вчинила б на його місці. Правда не завжди найкращий порятунок.

У містечку вже сутеніло. Як же вона вдячна батькові за те, що встановив освітлення, яке вмикається автоматично, коли хтось наближається до будинку. Еріка завжди жахливо боялася темряви. Ще змалечку вона сподівалася, що в дорослому віці цей страх мине, адже не можуть же дорослі боятися темряви. Зараз їй було тридцять п'ять, і вона досі щовечора заглядала під ліжко, аби впевнитися, що там ніхто не заховався. Так жалюгідно.

Увімкнувши світло в усьому будинку, вона налила великий бокал червоного вина й вмостилася на плетеному дивані на веранді.

Навкруги суцільна темрява й усе немов у тумані. Вона почувалася самотньою. Так багато людей оплакували смерть Алекс. У неї самої залишилася тільки Анна. Інколи вона замислювалася, чи коли-небудь сумуватиме за нею її сестра.

У дитинстві вони з Алекс були дуже близькими одна одній. Коли Алекс почала відсторонюватися, а зрештою й зникла з її життя назавжди, Еріці здавалося, що земля тікає з-під її ніг. Алекс була єдиною людиною, яка завжди належала їй, і єдиною, хто, окрім батька, справді турбувався про неї.

Еріка поставила бокал із вином на стіл так різко, що його скляна ніжка відбилася. Вона почувалася надто невгамовною, щоби сидіти на місці, і ніяк не могла заспокоїтися. Не було сенсу вдавати, що смерть Алекс не зачепила її до глибини душі. Та щонайсильніше її вразив той образ Алекс, який вимальовувався завдяки її сім'ї та друзям. Він зовсім не відповідав тій Алекс, яку знала вона. Навіть якщо люди змінюються з дитинства до дорослого віку, то залишається ядро особистості, непідвладне часу. Та Алекс, яку вони їй описали, була для неї чужинкою.

Вона підвелася й накинула на плечі пальто. Ключі від автомобіля лежали в кишені, і вже в останню мить вона схопила ліхтарик і поклала його в іншу кишеню свого пальта.

У фіолетовому світлі вуличних ліхтарів будинок на вершині пагорба здавався покинутим і самотнім. Еріка припаркувала автомобіль на стоянці за школою, бо не хотіла, аби бодай хтось побачив, що вона зайшла в будинок.

Вона обережно пробиралася крізь кущі до веранди й сподівалася, що старі звички досі працюють, тож підняла придверний килимок – там лежав запасний ключ від будинку, захований на тому самому місці, де й двадцять п'ять років тому. Двері трохи заскрипіли, коли вона їх відчинила, і Еріка плекала надію, що ніхто із сусідів не почув цей звук.

Заходити в темний будинок було моторошно. Через боязнь темряви їй стало важко дихати, і вона змусила себе зробити кілька

глибоких вдихів, аби заспокоїтися. На щастя, Еріка згадала про ліхтарик, що лежав у кишені пальта, і молилася, аби батарейки не вийшли з ладу. Їй пощастило: уже за мить сяйво ліхтарика її дещо заспокоїло.

Еріка обережно освітила ліхтариком вітальню на першому поверсі. Вона досі не знала, що саме шукає в будинку, однак сподівалася, що ніхто із сусідів або перехожих не помітить світла й не зателефонує в поліцію.

Кімната гарна та простора. Замість меблів коричнево-помаранчевого кольору, які Еріка пам'ятала ще з дитинства, тут тепер стояли світлі меблі з берези в скандинавському стилі. Вона розуміла, що саме Алекс додала свою пайку до інтер'єру будинку. Усе було в ідеальному стані, тому здавалося, що в будинку ніхто не жив: жодної вм'ятини на дивані або ж розгорнутої газети на журнальному столику. Вона не бачила нічого, на що хотілося б подивитися ближче.

Еріка пам'ятала, що велика й містка кухня розташована потойбіч вітальні. Навіть у ній панувала ідеальна чистота, яку порушувала хіба що самотня чашка кави, що стояла на мийці. Еріка знову повернулася у вітальню й невдовзі піднялася сходами на другий поверх. Вона відразу ж повернула праворуч від сходів і зайшла в простору спальню. Еріка пам'ятала, що ця кімната колись була спальнею батьків Алекс, але тепер, очевидно, перетворилася на спальню Алекс і Генріка. Навіть ця кімната була облаштована зі смаком, однак мала екзотичний вигляд, який створювали оббивка шоколадного та яскраво-червоного кольорів і дерев'яна маска в африканському стилі, що висіла на стіні. Кімната була місткою й мала високу стелю, що підкреслювало красу й вишуканість великої люстри. Очевидно, Александра відмовилася від спокуси прикрасити свій будинок від найпершого поверху до останнього елементами декору в морському стилі: чимось таким, що притаманне літнім віллам. Невдвовижу, що все від штор із мушлями до картин із морськими вузлами продавалося миттєво в крамничках Ф'елльбакки.

На відміну від усіх кімнат, у спальні вирувало життя. Особисті речі Алекс були розкидані всюди: на приліжковій тумбі лежали пара окулярів і збірка віршів Густава Фредінґа, на підлозі валялися панчохи, а на ліжку красувалися її светрики. Уперше Еріка відчула, що Алекс насправді жила в цьому будинку.

Еріка почала обережно заглядати до кожної шухлядки. Вона досі не знала, що саме шукає, і почувалася якимось вуаєристом, який риється в гарній мереживній білизні. Щойно вона вирішила перейти до іншої шухлядки, як почула шурхіт, що долинав із першого поверху.

Еріка вмить завмерла на місці, тримаючи в руках мереживні трусики й бюстгальтери. Звук із першого поверху гучнішав і відлунював крізь мовчазність будинку. Хтось обережно відчинив двері й одразу ж їх зачинив. Еріка спантеличено огледілася увсебіч. Заховатися в кімнаті можна було або під ліжком, або в одній із шаф уздовж стіни. Вона вагалася, який варіант обрати. Почувши кроки на сходах, Еріка інстинктивно підвелася й хутко залізла в найближчу шафу й заховалася поміж одягом. На щастя, дверцята шафи зачинилися легко й без скрипу. Їй не вдалося побачити, хто саме зайшов до будинку, однак вона чітко чула, що кроки дедалі наближались. Хтось завагався перед дверима спальні й лише потім увійшов. Раптом Еріка усвідомила, що щось тримає в руці. Вона сама не помітила, як прихопила із собою те, що шелестіло в шухлядці. Вона обережно поклала предмет у кишеню.

Еріка затамувала подих. Ні з того ні з сього в неї зачесався ніс, і вона відчайдушно спробувала ним поворушити, аби не чхнути. Зрештою їй пощастило: ніс перестав чухатися.

Незнайомець у спальні ретельно щось шукав. Здавалося, ніби він робив те саме, що й Еріка перед тим, як їй довелося припинити свої пошуки. Він заглядав до кожної шухлядки, і Еріка раптом зрозуміла, що ось-ось настане черга шафи. Вона відчула, як мороз пробігає її тілом. Що робити? Єдине рішення, яке вона бачила, – протиснутися якомога далі за одяг. Їй поталанило: вона забралася у відділ із

довгими пальцями й обережно протиснулася між ними в надії, що ніхто не помітить щиколоток, які стирчали з-над взуття.

На те, щоб оглянути шафу, знадобиться деякий час. Вона вдихнула затхлий запах засобу від молі й щиро сподівалася, що в темряві навколо неї не повзали ніякі комахи. Так само Еріка плекала надію, що будинком походжав не вбивця Алекс, який зараз стояв від неї на відстані простягнутої руки. «Але кому ще знадобилося б проникнути в цей будинок?» – подумала вона, хоча сама теж не мала жодного письмового дозволу сюди заходити.

Дверцята шафи відчинилися, і Еріка відчула струмінь свіжого повітря, який приємно торкнувся її шкіри. Вона затамувала подих.

Здавалося, шафа не приховувала якихось таємниць або цінностей, тож дверцята майже відразу знову зачинилися. Такий самий обшук очікував і другу шафу, і вже незабаром Еріка почула, як кроки поступово віддалялися й знову наближались до вхідних дверей. Щойно почувши, як незнайомець вийшов із будинку, вона наважилася вилізти з шафи. Як же прекрасно дихати й не рахувати кожен вдих-видих.

Кімната мала такий самий вигляд, як і тоді, коли Еріка увійшла до неї. Як-не-як відвідувач виявився обережним у своїх пошуках і залишив усе в ідеальному стані. Еріка була майже переконана, що до будинку заходив не крадій. Вона підійшла ближче до шафи, у якій ховалася. Коли вона притулилася до задньої стінки, то відчула щось тверде. Еріка посунула одяг, що висів спереду, і за ним побачила велике полотно. Вона обережно взяла в руки картину й розвернула її. Яка невимовна краса!.. Навіть Еріка розуміла, що її намалював талановитий митець. На картині зображено оголену Александру, яка лежала на боці, поклавши голову на руку. Митець використав лише теплі кольори, які надавали обличчю Алекс спокою. Вона не розуміла, чому таку гарну картину заховано в шафі. Здавалося, Александра не соромилася показувати себе. Вона була так само досконалою, як і картина. Еріка не могла позбутися відчуття, що в ній є щось знайоме. Щось таке, що вона вже споглядала раніше.

Вона знала, що ніколи не бачила саме цю картину, тож це було щось інше. У нижньому правому кутку не було підпису, а коли Еріка повернула картину, то побачила лише цифри «1999». Імовірно, рік написання. Вона обережно поклала картину на місце й зачинила дверцята.

Еріка знову окинула поглядом кімнату. Складно пояснити, але в спальні чогось бракувало, однак вона ніяк не могла зрозуміти, чого саме. Можливо, їй потім вдасться згадати. Тепер Еріка не наважувалася ні на хвилину залишатися в будинку. Вона вийшла й поклала ключ на місце. Заспокоїлася лише тоді, як сіла в автомобіль і завела двигун. Задосить емоцій на один вечір. Витриманий коньяк прожене неспокій. Як у біса їй спало на думку поїхати до будинку Алекс? За власну придуркуватість їй хотілося вдарити себе по лобі.

Коли вона повернулася до свого гаража, то побачила, що минула майже година, відколи вона поїхала. Це її здивувало. Здавалося, минула вічність.

Стокгольм привітно зустрів її чудовою погодою. Однак Еріка сиділа мов у воду опущена. Західний міст завжди був її улюбленим місцем, де вона насолоджувалася сонцем, що променилося над Ріддарф'єрден. Однак сьогодні все по-іншому. О другій годині відбудеться зустріч, і всю дорогу від Ф'єлльбакки Еріка даремно намагалася віднайти бодай якесь рішення. Маріанне дуже зрозуміло пояснила її права. На жаль, це її зовсім не втішало. Якщо ж Анна та Лукас і далі наполягатимуть на тому, щоб продати будинок, їй доведеться погодитися на це. Єдиний порятунок – заплатити їм половину від ринкової вартості. Щоправда, будинок у Ф'єлльбацці коштував купу грошви, і вона не мала ані частки такої суми. Безсумнівно, вона не залишиться без копійки в кишені, якщо вони все ж таки продадуть будинок. Її половина принесе їй, найімовірніше, декілька мільйонів, але багатство її не цікавило. Ніякі у світі гроші не могли компенсувати втрату будинку. Їй ставало зле

від самої лише думки про те, що якийсь там мешканець Стокгольма, який гадає, ніби щойно куплений морський кашкет перетворить його на жителя узбережжя, знесе чудову веранду й замість неї поставить панорамне вікно. Ніхто не здатен переконати її в тому, що вона перебільшує. Еріка думала про це знову й знову.

Вона зупинилася біля адвокатського бюро на вулиці Рунебергсгатан в Естермальмі й побачила будівлю з колонами та помпезним фасадом із суцільного мармуру. Еріка востаннє поглянула на своє відображення в дзеркалі ліфта. Стиль її одягу відповідав ситуації. Вона була в цьому бюро вперше, але відразу ж вгадала, якого адвоката приведе із собою Лукас. Він зробив жест удаваної ввічливості та сказав, що, без сумніву, вона також може прийти з адвокатом. Еріка вирішила, що приїде сама. Вона всього-на-всього не мала фінансової змоги звернутися по допомогу до адвоката.

Еріка дуже хотіла побачитися з Анною та племінниками й зайти перед зустріччю до них на фіку^[3]. Попри розчарування вчинком Анни, Еріка однаково прагнула докласти максимум зусиль, аби зберегти їхні взаємини.

Здавалося, Анна не мала такого самого бажання, тому повсякчас викручувалася. Вона казала, що для неї це занадто болісно й ліпше буде, якщо вони зустрінуться в адвоката. Не встигла Еріка запропонувати зустрітися після перемовин, як Анна її випередила й попередила, що опісля вона йде в гості до подруги. Не дивина. Ясно як Божий день, що Анна уникає її. Постає запитання, чи це її власна ініціатива, чи ж Лукас не дозволяв їй зустрічатися з Ерікою, поки сам був на роботі та не мав змоги контролювати ситуацію.

Коли вона ввійшла, усі вже зібралися. Анна та Лукас із кислими мінами сканували її з голови до п'ят, поки вона з вимушеною усмішкою простягнула руку, аби привітатися з двома адвокатами Лукаса. Шурина лише неохоче кивнув їй, опісля й Анна наважилися слабо кивнути з-за його спини. Вони сіли на місця й розпочали перемовини.

Незабаром вони закінчили розмову. Адвокати сухо й діловито роз'яснили те, що Еріка вже знала: Анна та Лукас мали цілковите право на продаж будинку. Якщо Еріка має змогу виплатити їм половину ринкової вартості будинку у Ф'єлльбацці, то вона має на це право. Якщо ж вона не може або не хоче, тоді будинок виставлять на продаж, щойно оцінять його вартість.

Еріка подивилася Анні прямо у вічі.

– Ти справді хочеш це зробити? Будинок для тебе ані крихти не важить? Подумай, що сказали б батьки, якби дізналися, що ми продамо будинок, щойно вони помруть. Це дійсно те, чого *ти* хочеш, Анно?

Вона наголосила на слові «ти» і побачила впівкока, як Лукас роздратовано звів брови.

Анна опустила очі й струсила зі своєї елегантної сукні невидимі крихти. Її світле волосся було зачесане назад і зібране в стриманий кінський хвіст.

– А що нам тепер робити з цим будинком? Там лише купа марудної роботи. Ти подумай про гроші, які ми можемо заробити від продажу. Гадаю, батьки оцінили б, що бодай хтось із нас дивиться на це практично. Маю на увазі: коли ми житимемо в тому будинку? Ми з Лукасом радше придбаємо гарну дачу в стокгольмських шхерах. Це набагато ближче. А ти сама що робитимеш із цим будинком? Нащо він тобі одній?

Лукас усміхнувся Еріці й з удаваною зажурою поплескав Анну по спині. Вона досі не наважувалася дивитися Еріці у вічі.

Еріку знову приголомшило те, який утомлений вигляд мала її молодша сестра. Схоже, вона ще більше схудла, відколи вони бачилися востаннє. Чорна сукня висіла на її талії та грудях. Під очима в Анни виднілися темні кола, і Еріці навіть здалося, що на її правій щоці під пудрою проявляються сліди від синців. Злість і безсилля від неможливості змінити ситуацію невгамовно бунтували в її душі, і Еріка втупилася очима в Лукаса. Однак він спокійно витримав її вовчий погляд. Лукас приїхав одразу ж після роботи й

був одягнений у темно-сірий костюм, білосніжну сорочку та блискучу темно-сіру краватку. Він мав елегантний світський вигляд. Еріка гадала, що, певно, чимало жінок вважали його зовнішність привабливою. Особисто вона була переконана, що він мав жорсткі риси, які, наче фільтром, були накладені на його власні. Обличчя Лукаса було своєрідним і вирізнялося гострими вилицями та підборіддям. Загострені риси підкреслювало ще й те, що він завжди зачісував волосся назад і відкривав своє високе чоло. Він мав вигляд не типового англійця з червоним обвітраним обличчям, а радше справжнього скандинава з білявим волоссям і крижаними блакитними очима. Повна й чітко окреслена верхня губа Лукаса чимось нагадувала жіночу й надавала йому легковажного декадентського вигляду. Еріка зауважила, що його погляд звернений на її декольте, і інстинктивно застігнула піджак. Він помітив її дії, і це розлютило її ще дужче. Вона не хотіла, аби він бачив, що вона звернула на нього бодай якусь увагу.

Коли зустріч закінчилася, Еріка лише демонстративно розвернулася й вийшла з кабінету. Вона не вважала за потрібне казати ввічливі прощальні фрази. Усе, що треба, уже сказано. Незабаром із нею зв'яжеться людина, яка має приїхати та оцінити будинок. Опісля його якнайшвидше буде виставлено на продаж. Жодні слова співчуття не допоможуть їй у цій ситуації. Вона зазнала поразки.

Її квартиру у Васостан винаймала приємна пара аспірантів, тож Еріка не могла поїхати до себе додому. Їй і думати не хотілося про те, що зараз на неї знову чекає п'ять довгих годин подорожі до Ф'елльбакки. Зрештою Еріка припаркувала автомобіль на стоянці біля майдану Стуреплан і сіла на лавку в парку Гумлегордс. Зараз важливо зібратися з думками. Спокій у цьому напрочуд гарному парку, що, немов оаза, лежав посеред Стокгольма, якраз пропонував необхідну медитативну атмосферу, якої вона потребувала.

Імовірно, сніг випав лише нещодавно й щільно вкрив траву своєю білою крупкою. У Стокгольмі за один або два дні сніг міг

перетворитися на брудно-сіру сльоту. Еріка сіла на одну з паркових лавочок, попередньо поклавши під сідниці свої теплі рукавички. Цистит не те, з чим можна жартувати. Та й зараз їй задосить проблем і це аж ніяк не входить до її планів.

Еріка заглибилася у власні думки й спостерігала за юрбою, яка гамірливо простувала стежкою повз неї. Якраз середина обідньої перерви. Еріка вже майже забула, як метушливо й людно в Стокгольмі. Повсякчас люди кудись поспішають, немов постійно на щось полюють, але ніяк не можуть наздогнати. Раптом її оповив сум за Ф'елльбаккою. Дотепер вона сама не усвідомлювала, як чудово відпочила там за ті тижні, що минули. Звісна річ, у неї багато клопотів, однак це не завадило їй віднайти спокій у самій собі – те, що їй ніколи не вдавалося відчутти в Стокгольмі. Якщо ти живеш у Стокгольмі сам, то повністю ізольований. У Ф'елльбацці ти хоч-не-хоч ніколи не буваєш самотнім. Навкруги завжди є люди, які дбають про своїх сусідів чи близьких. Інколи таке втручання у власні справи набридає. Пліткарство не подобалося Еріці, однак коли вона сиділа тут і дивилася на міську метушню, то відчувала, що її душа там, у Ф'елльбацці.

Уже вкотре за день думки Еріки поверталися до Алекс. Навіщо вона щовихідних їздила до Ф'елльбакки? Хто був той чоловік, з яким вона там зустрічалася? І запитання на мільйон: хто був батьком дитини, яку вона чекала?

Еріка раптом згадала про клаптик паперу, який запхала в кишеню піджака, поки ховалася в шафі в будинку Алекс. І не тямила, як вона могла забути подивитися його ще позавчора, коли повернулася додому. Вона дістала з правої кишені зім'ятий аркушик. Замерзлими без рукавичок пальцями обережно його розгорнула й вирівняла.

То була копія статті з «Богусленінгу». На ній не було зазначено жодної дати, але зі шрифту та чорно-білих ілюстрацій 1970-х років вона зрозуміла, що це не нова стаття. Еріка дуже добре знала людей на світлинах й історію, про яку розповідалося в статті. Навіщо Алекс заховала її так далеко в шухляду свого комода?

Еріка підвелася й знову запхнула аркуш у кишеню. Відповіді на її запитання на ньому не було. Настав час їхати додому.

Похорон розкішний і з пишним відспівуванням. Церква Ф'елльбакки заповнена вщерть. Не всі з присутніх знали Александру Війкнер, однак приїхали, аби вгамувати свою цікавість. Сім'я та друзі сиділи на найперших рядах. Окрім Генріка й батьків Александри, Еріка знала лише Франсін, біля якої сидів високий блондин – напевно, її чоловік. Загалом друзів було не так багато, і всі вони вмістилися на двох лавках. Це підтвердило думку Еріки про Алекс. Звісно, вона мала безліч знайомих, але в неї ніколи не було багато близьких друзів. На всіх інших місцях сиділи незнайомці, які прийшли заради цікавості.

Сама Еріка сіла вгорі, неподалік від трибуни. Біргіт, коли побачила її біля церкви, запросила сісти біля них, однак Еріка ввічливо відмовилася. Їй здавалося лицемірством сидіти біля родичів і друзів. Насправді Алекс була їй чужою людиною.

Еріка вовтузилася на твердій церковній лавці. Змалку їх з Анною батьки щонеділі силоміць тягнули до церкви. Дітьми вони жахливо втомлювалися й ледве висиджували довгі проповіді та псалми, а про те, щоб вивчити їхні монотонні мелодії, не могло бути мови. Таку надію вони втратили вже давно. Аби хоч трохи розвеселити себе, Еріка вигадувала різні історії. Це часто були казки про драконів і принцес, які вона так ніколи й не записала на папері. У підлітковому віці вона завзято протестувала й відвідувала церкву дуже рідко. Однак тоді, коли все ж таки йшла туди, казки змінювалися розповідями, які мали вже романтичне забарвлення. Іронічно, але, мабуть, саме таким вимушеним відвідуванням церкви вона має завдячувати. Або ж проклинати їх, адже вони неабияк вплинули на вибір професії.

Еріка й досі не віднайшла своєї віри, тож для неї церква була лише гарною будівлею й справжньою скарбницею традицій. Однак

не більше. Ще з дитинства проповіді не пробудили в ній жодного бажання вдаватися до віри. Вони часто розповідали про пекло та гріхи, а дуже рідко – про світлу віру в Бога, яка, на думку Еріки, існувала, але якої вона сама ніколи не мала. Багато чого змінилося. Тепер перед віттарем стояла жінка, одягнена в рясу, і замість вічних проклять говорила про світло, надію та любов. Еріка шкодувала, що таке світле сприйняття Бога вона не здобула у свої дитячі роки.

Зі свого непримітного місця неподалік від трибуни Еріка побачила молоду дівчину, яка сиділа на першому ряду біля Бірґіт. Жінка міцно тримала її за руку й інколи схиляла голову на її плече. Еріка не знала напевне, але припускала, що це молодша сестра Александри – Джулія. Вона сиділа задалеко, тож Еріка не змогла розгледіти рис її обличчя, однак помітила, що Джулія постійно ухиляється від доторків Бірґіт. Вона прибирала руку щоразу, як Бірґіт торкалася її; або її мати вдавала, що не помічає цього, або дійсно перебувала в надто шоковому стані.

Сонце пробивалося крізь високі вітражні вікна з пофарбованим склом. Лавки були твердими й незручними, і Еріка відчула нестримний біль у нижній частині спини. На превелике щастя, церемонія виявилася досить короткою. Коли вона добігла кінця, Еріка залишилася сидіти на своєму місці й дивилася на людей, які повільно виходили з церкви.

Серед безхмарного неба сяяло напрочуд яскраве сонце. Процесія рухалася вниз, до кладовища й нещодавно викопаної могили, де незабаром поховать Алекс.

До похорону своїх батьків Еріка ніколи не замислювалася над тим, як викопують могили взимку, коли ґрунт замерзлий. Тепер вона знала, що землю спочатку нагрівають, щоб можна було копати, а вже потім викопують досить велику яму, аби вмістити там тіла, що вже незабаром будуть туди опущені.

Прямуючи до того місця, де невдовзі поховать Алекс, Еріка пройшла повз батьківську могилу. Оскільки вона йшла останньою в процесії, то на кілька секунд зупинилася перед нею. На ній лежала

чимала товща снігу, і Еріка обережно його змахнула. Востаннє поглянувши на могилу, вона поспішила до невеличкої групи людей, яка зупинилася трохи далі. Допитливі незнайомці відійшли подалі від могили, і тепер залишилися тільки родичі та друзі. Еріка нараз завагалася, чи варто їй іти з ними. Однак в останню секунду вона все-таки вирішила, що хоче провести Алекс у її останню путь.

Генрік стояв далеко попереду, глибоко запхнувши руки в кишені свого пальта. Він похнюпив голову й втупився очима в тіло, що повільно зникало за червоними трояндами.

Еріці стало цікаво: чи припускає він, що серед тих, хто зібрався біля могили, може стояти й батько дитини?

Коли тіло опустилося в землю, почулося довге сумовите зітхання Біргіт, яка відразу ж зайшлася плачем. Однак Карл-Ерік мав стриманий вигляд – усі його сили затрачалися на те, щоб підтримувати Біргіт як фізично, так і морально. Джулія стояла трохи віддаль від своїх батьків. Генрік мав рацію, коли описував Джулію як гидке каченя в сім'ї Карлгренів. На відміну від своєї старшої сестри, вона була чорнявою, з коротким розпатланим волоссям і, здавалося, ніколи не відвідувала перукарні. На її грубому обличчі з глибоко посадженими очима, які ледь виднілися з-під довгого пасма волосся, не було макіяжу, і на шкірі проступали сліди сильного вугрового висипу, що зазвичай часто трапляється з підлітками. Поруч із Джулією Біргіт здавалася маленькою й тендітною. Її молодша донька була на понад десять сантиметрів вищою за неї й мала кремезну та широку статуру. Еріка зачаровано спостерігала за низкою суперечливих почуттів, які туди-сюди зі швидкістю блискавки пролітали обличчям Джулії. В одну мить злість змінювалася болем і навпаки. Джулія й сльози не зронила й була єдиною, хто не поклав жодної квітки на могилу. Коли церемонія закінчилася, вона різко обернулася і, ставши спиною до домовини, попростувала до церкви.

Еріка замислилася, якими ж були взаємини між сестрами. Напевно, Джулії було непросто, адже її завжди порівнювали з Алекс. До того ж їй постійно діставалася найкоротша соломинка. Джулія ані

на трохи не зупинялася й швидкою ходою збільшувала відстань між собою та іншими присутніми. Вона втягнула голову в плечі чи то від холоду, чи то від страху.

Генрік підійшов до Еріки.

– Зараз будуть невеличкі поминки. Ми були б раді, якби ти прийшла.

– Я не знаю... – сказала Еріка.

– У будь-якому разі ти можеш зайти ненадовго.

Вона завагалася.

– Так, гаразд. А де вони відбуватимуться? Удома в Улли?

– Ні, ми довго думали й зрештою вирішили провести їх у будинку Біргіт і Карла-Еріка у Ф'елльбацці. Попри те, що трапилося там, я знаю, що Алекс любила цей будинок понад усе. У нас багато світлих спогадів, пов'язаних із ним, тож кращого місця, аби пом'янути її, годі шукати. Хоча я розумію, що тобі морально важко після побаченого. Звісно, у тебе не дуже світлі спогади від останнього візиту туди. Маю на увазі той день, коли ти її знайшла...

Еріка почервоніла від сорому, згадавши, яким насправді був її останній візит до будинку Алекс, і швидко відвернула погляд.

– Добре.

Еріка поїхала власним автомобілем і знову припаркувала його на стоянці за школою Гокебакен. У будинку було вже повно людей і, коли вона підходила до вхідних дверей, то завагалася: може, їй усе ж таки розвернутися й повернутися додому? Але хвиля нерішучості вмить змінилася впевненістю. Незабавом до неї підійшов Генрік і взяв її пальто. Шкодувати було вже запізно.

Усі гості товпилися біля столу, на якому стояв традиційний бутербродний торт. Еріка взяла великий шматок торта з креветками й швидко перемістилася в куток кімнати, аби в тиші поспостерігати за іншими присутніми.

Атмосфера здавалася напрочуд веселою й зовсім не відповідала приводу, з якого всі тут зібралися. Звідусіль долинали веселі голоси, а коли Еріка подивилася на людей навколо себе, то побачила на їхніх обличчях неживі, застигли маски.

Еріка окинула поглядом кімнату. Біргіт сиділа віддалік від гостей і, вмоствившись на м'якому диванчику, витирала хустинкою очі. Карл-Ерік стояв позаду неї: однією рукою він притримував її за плече, а другою міцно тримав тарілку з бутербродним тортом. Генрік майстерно кружляв кімнатою: він походжав від одних гостей до інших, співчутливо брав їх за руки, кивав у відповідь на слова співчуття й стежив за тим, щоб кожен пригостився кавою та тістечком. У кожній кімнаті він був ідеальним господарем. Інколи навіть здавалося, що він хазяйнує на якійсь вечірці, а не на поминках дружини. Єдине, що виказувало його напруження й зажуру, – глибоке зітхання та короткі паузи, які він робив, аби зібратися із силами перед тим, як піти до іншої групи гостей.

Лише Джулія поводитася безсовісно й порушувала всі закони ввічливості. Вона зручно вмоствилася на підвіконні, що прилягало до веранди. Закинувши ноги на підвіконня, Джулія втупила погляд у море й сиділа непорушно. Той, хто намагався дружньо наблизитися до неї зі словами підтримки та співчуття, повертався назад ні з чим. Вона ігнорувала всі спроби заговорити з нею й далі вперто вдивлялася в безмежне біле море.

Еріка відчула, як хтось легенько доторкнувся до її руки, і з переляку підстрибнула так, що аж кава вихлюпнулася на блюдце.

– Вибач, я не хотіла тебе налякати.

Франсін усміхнулася.

– Не переймайся. Я просто задумалася.

– Про Джулію? – Франсін кивнула в бік дівчини, що сиділа на підвіконні. – Я побачила, що ти дивишся на неї.

– Так, маю зізнатися, що вона зацікавила мене. Вона так сильно відособлена від усієї родини. Не можу зрозуміти, чи вона настільки

зажурена через смерть Алекс, чи несамовито розлютилася з якоїсь невідомої мені причини. Не знаю.

– Ніхто не розуміє її. Та і їй непросто. Гидке каченя, що виросло разом із двома гарними лебедями. Її постійно всі відштовхували та ігнорували. Не те щоби вони колись говорили про неї погані речі, вона лишень була... небажаною. Наприклад, за той час, коли ми жили у Франції, Алекс жодного разу не згадала про неї. Якщо казати щиро, я дуже здивувалася, коли переїхала до Швеції та дізналася, що в Алекс є молодша сестра. Вона говорила про тебе більше, ніж про Джулію. Напевно, у вас були дуже особливі взаємини?

– Не знаю, що й сказати. Ми були дітлахами. Змалечку ми були подругами-нерозлийвода: ніколи не розлучалися й вірили в дружбу до схилю днів. Якби Алекс тоді не переїхала, то з нами трапилося б те саме, що й з іншими дівчатками, які виростають і стають підлітками. Ми сварилися б через хлопців, мали б різні смаки, опинилися б на різних щаблях соціальної драбини й знайшли б собі інших подруг, які були б нам краще підхожі там, де ми опинилися б або хотіли б опинитися. Звісно, Алекс навіть у дорослому віці відігравала важливу роль у моєму житті. Я замислювалася над тим, чи зробила або сказала щось неправильно. Алекс дуже швидко віддалялася й одного дня зникла з мого життя назавжди. Коли ми знову зустрілися після того, як багато років не бачилися, то були чужими одна одній. На диво, мені зараз здається, наче я заново з нею знайомлюся.

Еріка згадала про сторінки майбутньої книжки, що в неї вдома були вже зібрані у високу купку. Досі вона мала лише начерки: поєднання вражень і свідчень інших людей, які були близькими Алекс, із власними думками та роздумами. Вона зовсім не уявляла, як їй звести всю інформацію до купи, але знала достеменно, що обов'язково має це зробити. Письменницький інстинкт підказував їй, що це хороший шанс написати щось справжнє, але вона й гадки не мала, де саме її необхідність як письменниці межує з особистою прив'язаністю до Алекс. Допитливість, необхідна для написання

книжки, тягнула Еріку на пошуки ключа для розкриття таємниці про смерть Алекс. Особиста прив'язаність перемагала. Вона могла б забути про Алекс і її долю, а також відвернутися від її прибитої горем сім'ї й присвятити час собі та власним турботам. Натомість зараз стояла в кімнаті, заповненій людьми, які її зовсім не знали.

Еріка згадала. Вона зовсім забула про картину, яку нещодавно побачила в шафі Алекс. Умить вона зрозуміла, чому теплі кольори, якими невідомий митець зобразив оголене тіло Алекс, були їй такими знайомими. Вона повернулася до Франсін.

– Ти знаєш, коли я зустріла тебе в галереї...

– Так?

– Там була одна картина, одразу біля дверей. Велике полотно, намальоване лише теплими кольорами: жовтим, червоним та помаранчевим...

– Так, я зрозуміла, про яку ти говориш. Що з нею? Не кажи, що ти хочеш її купити! – Франсін усміхнулася.

– Ні, але мені дуже цікаво, хто її автор.

– Ой, це дуже сумна історія. Художника звати Андерс Нільссон. Він із Ф'єлльбакки. Алекс помітила його. Він неймовірно талановитий. На жаль, він дуже залежний від алкоголю, що й руйнує його перспективи як митця. Сьогодні замало лише віддати свої картини до галереї та сподіватися на успіх. Митець також має бути здібним маркетологом: відвідувати вернісажі, виставки й бути «живописцем» завжди. Андерс Нільссон – затятий алкоголік, який не годен навіть придбати меблі у власну квартиру. Час від часу ми продаємо картини відвідувачам галереї, які, подивившись на них, визнають талант митця. Однак зіркою на небі живопису Андерсові ніколи не стати. Упевнена, його потенціал якнайкраще розкриється, коли він нап'ється до смерті. Мертвих художників завжди визнають.

Еріка здивовано подивилася на тендітну жіночку перед собою. Франсін упіймала її погляд і сказала:

– Я не хотіла здатися цинічною. Мене лише обурює те, як людина здатна втопити такий неймовірний талант у плящі алкоголю.

Трагедія не те слово. Йому поталанило, що Александрі припали до смаку його картини. Якби цього не сталося, то ними милувалися б лише алкоголіки Ф'єльбакки. Щоправда, мені важко повірити, що вони здатні оцінити найпрекрасніші зразки мистецтва.

Пазли склалися, однак Еріка поки й гадки не мала, якою є загальна картинка. Як так сталося, що Алекс заховала у своїй шафі картину, яку намалював Андерс Нільссон? Можливо, вона хотіла подарувати її своєму чоловікові чи, може, коханцеві, тому замовила портрет у митця, чиїм талантом захоплювалася. Хоча в це важко було повірити. Картина була пройнята особливою чуттєвістю й сексуальністю, що натякало на якісь інтимні взаємини з чужинцем. Між Александрою й Андерсом був якийсь особливий зв'язок. Хоча хто б казав: Еріка завжди знала, що сама не є великим знавцем мистецтва, і її відчуття можуть виявитися абсолютно хибними й не вартими ані крихти уваги.

У кімнаті шепталися всі, починаючи від гостей, що стояли найближче до вхідних дверей, і закінчуючи тими, які сиділи на диванчику в протилежному кутку. Усі присутні втупили очі у двері, у які входила найбільш неочікувана гостя. Коли Неллі Лоренс зайшла до будинку, усі немов завмерли від подиву. Еріка згадала про статтю з газети, на яку натрапила нещодавно в спальні Алекс, і відчула, як усі, здавалося б, непоєднані факти, що крутилися в її голові, утворюють одне ціле.

Стрімке життя у Ф'елльбаці розпочалося з 1950-х років разом із заснуванням консервної фабрики імені Лоренса. Вона створила робочі місця майже для половини жителів містечка, і родина Лоренсів стала королівською в цьому маленькому оточенні. Оскільки Ф'елльбакка не мала особливого ґрунту для світського життя, Лоренси сформували власний клас. Зі своєї велетенської вілли на високій горі вони зі стриманою величністю спостерігали за всією Ф'елльбаккою.

У далекому 1952 році фабрику заснував Фабіан Лоренс. Він походив із рибальського роду й мав піти стопами батька. Але риба швидко вичерпувалася, і Фабіан, амбіційний і тямущий юнак, вирішив, що не годен задовольнятися таким нікчемним заробітком, як батько, і пішов торувати власну стежку.

Він заснував консервну фабрику без копійки в кишені, а коли наприкінці 1970-х років помер, то залишив своїй дружині Неллі в спадок не лише прибуткову індустрію, а й безмір грошви. На відміну від свого чоловіка, якого всі любили, Неллі Лоренс мала славу гордовитої та холодної жінки. Сьогодні вона рідко з'являлася на людях, але вдавала із себе королеву, яка мала право на аудієнції й завжди була особливою гостею. Тож її прихід став справжньою сенсацією, про яку пліткуватимуть ще кілька місяців.

У кімнаті було так тихо, що всі почули б, як упала булавка. Пані Лоренс дозволила Генрікові допомогти їй із шубою й, узявши його під руку, увійшла до вітальні. Він провів її до дивана, на якому сиділи Біргіт і Карл-Ерік Карлґрени. Пані Лоренс час від часу легко кивала на знак привітання вибраним гостям, а коли підійшла до батьків Александри, то розмови знову відновилися. Короткі балачки то про се, то про те, поки всі нашорошили вуха, аби почути, про що говорять люди на дивані.

Еріка була однією з тих, кого пані Лоренс нагородила своїм милостивим кивком. Вона належала до місцевих знаменитостей, а після смерті батьків навіть отримала запрошення завітати на

чаювання до Неллі Лоренс. Тоді Еріка ввічливо відмовилася, сказавши, що досі не оговталася після сімейної трагедії.

Вона допитливо спостерігала за Неллі, яка тепер висловлювала найщиріші слова співчуття Біргіт і Карлові-Еріку Карлґренам. Еріка сумнівалася, що в її кам'яному серці було місце бодай для крихітного співчуття. Неллі була дуже худорлявою: її кістляві руки, мов палиці, стирчали з ідеально зшитого костюма. Напевно, вона все своє життя вдавалася до різних дієт, аби бути стрункою та модною. Однак Неллі не усвідомлювала того, що не все те, що здається гарним і природним у юнацькі роки, є так само привабливим у старості. Її обличчя було загостреним і мало різкі обриси. Однак, на диво, воно було рівним і зовсім не мало зморшок. Еріці здавалося, що це радше завдяки пластичному хірургові, а не природі. Волосся Неллі було напрочуд гарним: густе, з попелястим відтінком, воно було зібране в елегантний пучок, але так сильно зачесане назад, що шкіра на її лобі трохи натягувалася, і це надавало їй трохи здивованого вигляду. Еріка припускала, що їй приблизно вісімдесят років. Пліткували, що у свої юнацькі роки вона була танцівницею й зустріла Фабіана Лоренса, коли танцювала в балеті в такій установі, до якої жодна порядна дівчина не ризикнула б підійти на відстань гарматного пострілу. Еріці здавалося, що танцювальна майстерність Неллі досі пробивається в її граціозних рухах. За офіційною версією, однак, вона ніколи не була пов'язана з танцями, а була дочкою консула зі Стокгольма.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

КАМІЛЛА
ЛЕКБЕРГ

КРИЖАНА
ПРИНЦЕСА

Сноски

1

Шхери – невеликі скелясті острови біля розчленованих берегів морів та озер, а також прибережні морські райони з такими островами, скелями. (*Тут і далі прим. пер.*)

[Повернутися](#)

2

АІК (швед. *Allmänna Idrottsklubben*) – шведський футбольний клуб Стокгольма.

[Повернутися](#)

3

«Фіка» зі шведської перекладається приблизно як «пити каву, їсти солодощі та балакати».

[Повернутися](#)